

«Норуот
күүһэ —
көмүөл
күүһэ!»

ЭНГСИЭЛИ

2015 сыл
Сэттиньи
14 күнэ
Субуота
№138-140 (10373)

12+

1935 сыл алтынны 5
күнүгэр төрүттэммитэ

○ Нам улуухун хаһыата ○

1996, 2005, 2009 сылларга
«Сыл бастыг хаһыата»

Улуус нэһиликтэригэр

УОТ АРАХСАРЫН ТУОРАТЫҔ

Ааспыт нэдиэлэҕэ баһылык А. Пинигин балыһаҕа тийэн коллективы кытта муньахтаата, нэһиликкэ туох үлэтэ ытыллыбытын сырдатта. Медиктер баҕа санааларын, этиилэрин истэн болдомтоҕо ылла.

Кэнники кэмгэ нэһиликпитигэр уот ситимэ эмискэ арахсар буолан, олохтоох нэһилиэнньэ суукка ангардыы уота суох олордубут. Ордук 8 ыал гаас олохторо уотунан барар буолан эрбидэ-нэллэр. Тустаах тэрилтэ биричиинэтин булан уот арахсарын суһаллык туоратара наада.

Олохтоох дьаһалта нэһилиэнньэҕэ күһүн айы тэрийэр мунҕхата быйыл биллэр биричиинэн сэттиньи 14-15 күннэригэр көстө. Мунҕа Тиитиктээх уонна Лууку күөлүгэр ытыллыахтаах. Күөл оттоох буолан мунҕаны ньырылааһын ньыма-тыннан балыктыахтаахтар. Уопсай муньах быһаарытынан нэһилик күөллэрин сыл айы балыктаабакка, сынньата-сынньата балыктыырга былааннаабыттарын, ыаллы сытар нэһиликтэр кэлэн балыктан барбыттарыттан олохтоохтор хомойоллор. Буруйдаахтар биллэллэр, кэпсэти барбыта. Инникитин маньык түбэлтэлэр, быһыылар тахсыбаттарыгар иһитиннэри барда.

Модукка турбут вышканы хаттаан тилиннэригэ диэн КППФ-тар марафон ытыттылар. Ону өйүүр дьон харчынан көмө оҕоруохтарын сөбүн туһунан О. Аргунова иһитиннэрдэ.

«Уйгу» кооперативка 53 төбө сүөһү кыстыкка кириэр. Бу күнүргэ хас да төгүл субуотуньуктар буоллулар, нэһилик баһылыга муньах оҕордо, онно от, уу, хамнас боппуруостара чуолкайданнылар. Олохтоох ОДКХ эбии уу кутулар емкоһы оҕорон биэрэллэригэр көрдөстө.

«Сахатранснефтегаз» Хатырыктааҕы отделениетын салайааччыта Д. Павлов бу күнүргэ 20-чэ дьизини арендаалаан олохтор дьонго инструктаж ыппыттарын эттэ уонна эргэ дуоҕа-бардаахтар саҕаттан дуоҕабар оҕостуохтаахтарын эттэ.

Култуураҕа үлэлиир диджейдарга Благоевченск куораттан кэлэн аныгы светозвуковой ньымаҕа үрэтэр семинар ытыттылар. Онно олохтоох специалистпыт А. Олесов үөрэнэн удостоверение ылла.

А. КУЛИЧКИНА, Хатырык

ИЙЭЛЭРИ ЧИЭСТЭЭТИБИТ

Эмтээх отунан хайдах эмтэнэллэрин туһунан А.П. Мартынова, Е.П. Окочешникова, А.А. Бережнева олохтоох библиотекаҕа кэлэн кэпсэтиллэр. Уулаах Аан ветераннара уопут атастаһан, нэһилик үлэтин хамнаһын истэн үөрэн-көтөн бардылар. Мань олохтоох библиотекарь Бережнева С.П. уонна социальный педагог Данилова М.П. иилээн-саҕалаан ытыттылар.

ИДЬУО үлэһиттэрин күнүгэр

Сэттиньи 10 күнүгэр ИДЬУО үлэһиттэрэ идэлээх күннэрин бэлиэтэтиллэр. Бу эппиэтинэстээх, ыарахан уонна кутталлаах сулууспаҕа тулуурдаах, дьулуурдаах, дьыалабыай, сиэрмайгы өттүнэн бастыгнар, киэн билиилээх-көрүүлээх дьон ылсан, уһундук, идэлэригэр энкилэ суох бэринилээхтик үлэлииллэрэ буолуо дии саныбын. Бу этиллибит хаачыстыбалары баһылаабыт, сатабыллаах, уопуттаах, үлэлэрин кыайа-хототтар, норуот үрдүк махталын ылбыт сотрудниктар биһиги да улууспутугар үлэлээн аастахтара, үлэлии-хамсыы да сырыт-

КӨМӨЛӨҥӨР, КӨМҮСКҮҮР АНАЛЛААХ

тахтара...

Күн бүгүн Нам улуухун отдела 72 сотрудниктаах. Начальник — полиция подполковника Леонид Васильевич Семенов. Тус састаап үрөһүн таһыма: үрдүк үрөһтээх — 44, кинилэр истэригэр үрдүк юридическэй үрөһтээх — 35, орто анал — 18, бу иһигэр юридическэй — 6, орто үрөһтээх — 1. Ис дьыала уорганьн үлэһиттэрин күнүгэр «За отличие в службе» РФ ИДЬУО-тун бастакы степеннээх мэтээлинэн отдел начальнига Л.В. Семенов, иккис степеннээх мэтээлинэн полиция капитана М.М. Кокарев, полиция майордара Д.Н. Никифоров, М.Н. Кириллин наҕараадалаабыттар. Кинилэри сэргэ полиция капитаннара Н.П. Охлопкова, Л.Е. Харитонова, полиция лейтенаннара И.А. Осипов, А.П. Кобяков, И.С. Колмогоров, старшиналар Н.А. Авксентьев, Н.А. Алексеева, старшай сержант И.М. Максимов «За отличие в службе» үһүс степеннээх мэтээлинэн бэлиэтэммиттэр. Тус эбээһинэстэрин үтүө суобастаахтык, кыһамнылаахтык толорон бастыг көрдөрүүнү ситиспиттэрин иһин СР ИДЬУО грамотатын полиция старшай сержанна С.С. Осипов, полиция капитана, суолга сэрэхтээх буолуу государственной инспекциятын отделениетын начальнига Ю.С. Балаганская, полиция лейтенана, суолга сэрэхтээх буолуу государственной инспекциятын инспектора И.С. Колмогоров тупттар.

Полиция үлэһиттэриттэн нэһилиэнньэҕэ саамай чугас

киһинэн участковой боломуочунай буолар. Участковой үлэтинэн бүтүн ис дьыала уоргана сыаналанар. Тоҕо диэтэр, кини дьон итэһэлин, убаастабылын ылар туһуттан ким хайдах олохторун, тугунан тыһынын үчүгэйдик билэр. Сүүрүн соругунан буруйу сэрэтии, көмүскэлгэ наадыйар граждандарга көмөлөнүү буолар. Көмө көрдөөн кэлбит хас биридди киһини участковой болгомолоохтук истэр. Кини накаастыырга буолбакка, дьонго көмөлөһөргө дьулуһуохтаах. Онон үлэтигэр нэһилиэнньэ сыанабыла улахан оруоллаах. Маньаха ааспыт нүөмэрбитигэр «Энгиэли» хаһыат 138 №, сэрэдэтээзи таһаарыи) нэһиликпит олохтоохторо «Дьонго-сэргэҕэ болломтону» диэн ааттаах хоруйдара да туоһулуур. Сэттиньи 17 күнүгэр участковой боломуочунайдар аналлаах күннэрин бэлиэтэтиллэр.

РФ ИДЬУО Нам улуухунааҕы полиция участковой боломуочунай отделени уонна саастарын ситэ илик оҕолор дьыалаларыгар сулууспаҕа 11 участковой, 2 инспектор үлэлиир. Улуус 10 административнай участкакка арахсар. Биир полиция боломуочунайа, орготунан 3 нэһилиэнньэлээх пууну көрөр-истэр. Маньаһы зуона старшайа полиция капитана — Н.Т. Карамзин. Манна маньаһы участкаҕы: Нам сэлээнньэтин Сэбиэскэй улуссаттан саҕалаан хоту өттүн, Таастааҕы хабан туран, полиция старшай лейтенана В.В. Васильев көрөр. Иккис участкакка: Нам сэл. Сэбиэскэй, Ц. Аммосова уул., Салбанҕа полиция мл. лей-

тенана И.Д. Иванов эппиэттээх, көмөлөһөөччүтэ — полиция сержанна С.С. Захаров. Иккис зуона старшайа — полиция лейтенана А.П. Кобяков. Манна, төрдүс участкакка, Үөдэй, 1 Хомустаах, Партизан киирэллэр. Участковой — полиция лейтенана С.С. Попов. Бэһис участкакка: Хамаҕатта, 2 Хомустаах, Никольская бааллар. Участковой — полиция лейтенана А.П. Кобяков. Үһүс зуонаны полиция лейтенана И.В. Осипов көрөр-истэр. Манна алтыс участкакка, ол эбэтэр Хатыр Арыы, Кыһыл Дэриэбинэ, Граф Бизэргэ бааллар. Участковой — полиция лейтенана И.В. Осипов. Сэттис участкак — Бөгүн, Модут. Участковой — старшай лейтенант В.П. Сивцев. Ахсыс участкак — Хатырык, Маймаҕа, Түбэ. Участковой — полиция старшай прапорщикта В.М. Шелковников. Тохсус участкак — Көбөкөн, Фрунзе, Арбын. Участковой — полиция капитана А.А. Корнилов. 2014-2015 сс. полиция участковайдарын боломуочунайдарын отдела маҕаһынтан, квартиралартан, кредит бэриллэр пуунтан уоруулар тахсыталаабыттарын арийыбыта. 2015 сыл сайынгар улуус иһигэр балайда өр кэмгэ квартиралары халыгынан дьарыктаамыт киһи тутуллубута.

РФ ИДЬУО Нам улуухунар салалтата, отдел тус састааба ис дьыала уорганьн үлэһиттэрин күнүнэн бары полиция сулууспалаахтарын, ытыктыыр, убаастыыр ветераннарын бу бэли күннэринэн эвэрдэлиллэр, доруобуйаны, этэнгэ буолууну баҕараллар.

Л. НОГОВИЦЫНА

Социальной харалта начальнига Парников Н.Г. уонна пенсионной фонда управлениетын начальнигы солбуйааччы Петрова Л.И. кэлэн нэһиликэ кытары көрсөн бардылар.

Саҕа оскуолаҕа нэдиэлэ айы нэһилик тэрилтэлэрэ, олохтоох оскуола субуотуньуктарга сылдьаллар.

Нэһилик аҕалара, эр дьоноро көрсөн муньахтаатылар. Инники былааннарын торумнастылар.

Кыргыттарга аналлаах тэрэһин олохтоох библиотекаҕа буолла. Мань М.Н. Алексеева, С.П. Бережнева иилээн-саҕалаан ытыттылар. Бүтэһигэр сурунааллартан көрөн араас бутербродтар, түргэн сарсыардааһы аһылыгы оҕорон боруобалаатылар.

Нэһилик олохтоохторо агро-кластердарга тахсан субуотуньуктаатылар.

Ийэ күнүгэр аналлаах тэрэһиннэр оскуолаҕа уонна детсадка, библиотекаҕа үрдүк тэрэһиннээхтик аастылар.

Ийэ күнэ «Көмүс дорбоон» диэн ийэлэргэ аналлаах нэһилик улахан кэнсиэрэ буолан ааста.

«Ийэҕэ махтал» диэн Герой-ийэлэри чиэстээһин буолла. Ол кэнниттэн «Туймаада» государственной вокальной ансамбль улахан кэнсиэрэ буолла. Нэһиликпит дьонно-сэргэтэ улахан концерт көрөн дуоһуйан бардылар.

Нэһиликкэ «Далбар» диэн түмсүү тэрилиннэ, бастакы көрсүһүүтүгэр «Кыым» хаһыат редактора уонна сурунууу специалистара кэлэн, «Утум» общественной түмсүү ыалдьыттан өссө кииргэтиллэр.

РЭС үлэһиттэрэ оскуола оҕолоругар уоттан сэрэхтээх буолуу туһунан бэсиздэ оҕордулар.

Есенинҕа аналлаах биэчэр буолан ааста.

П.И. СКРЯБИНА, Партизан

ОЛОХТОН ХААЛЫМА!

«Энгиэли» хаһыакка сибээс отделениеларынан, общественной сурутааччыларынан 2016 сыл бастакы аҕарыгар сурутуу ытыттылар.

6 ыйга — 486,12 солк.,
3 ыйга — 243,06 солк.,
1 ыйга — 81,02 солк.
Хаһыат индексэ — Р0005, нэдиэлэҕэ иккитэ тахсар.

СУРУТУУ -
2016

Сокуону билиэххэ, тутуһуохха уонна туһаныахха

ХАМСАТАР КҮҮСТЭЭХ СОКУОН ОРДУК

Соторутааҕыта, сэтгэнийн 10 күнүгэр, СР Ил Түмэнин депутаттара В.Н. Губарев, А.Р. Винокурова, И.Д. Васильев, П.Р. Аммосов 8 кииһилээх бөлөҕүнэн биһиги улууспутугар тахсан РФ коммунистическай партиятын Саха сиринээҕи тэрилтэтин уонна СР Ил Дарханан дьаһалынан бэлэмнэммит «СР-гар тыа хаһаайыстыбатын сайдыытын туһунан» Сокуон барылын билиһиннэрдилэр. Кэлбит ыалдьыттарбыт, депутаттарбыт бу сотору Ил Түмэн сессиятыгар дьүүлээһиллэн ыһыллыахтаах саҕа Сокуонга туох-ханник көрүүлээхтэрин туһунан истиги, санаа этинии улуус киннигэр баар ветераннар балаҕаннары-

гар буолла. Бу тэрээһингэ, сонньуйуох иһин, уонтан тахса эрэ кииһи кэпсэтиһэ сырытта. Алина Романовна, биһиги улууспутугар Ил Түмэн депутаттара сокуоннар барыларын нэһилиэнньэни кытта ырытыһа, дьүүлээх тахсаллар диин эрдэттэн биллэри ыһыптыын үрдүнэн улуус, нэһилиэк дьаһалтатыттан, депутаттарын сэбиэттэриттэн биһиги салайааччы, депутат сылдыбата. Улуус тыатын хаһаайыстыбатын управлениетын үлэһиттэрэ, бааһынай хаһаайыстыбалар салайааччылары да кэпсэтиһэ кыттыбытлар. Онон элбэҕи билэн-көрөн,

норуоттан талыллыбыт депутаттар бу түмсүүлэрэ Сахабыт сирин тыатын хаһаайыстыбатын сайыннарыны түргэттэргэ ханник суолу көрөллөрүн, туту туруорсалларын эт кулгаахтарынан истэн бараллара, санааларын депутаттарытыгар иһитиннэрэллэрэ, тигэрдэллэрэ, сокуон барылыгар этиилэри онороллоро, көннөрүүлэри киллэрэллэрэ хаалла. Сокуон барылын дьүүлээһингэ үлэ ветераннара Н.Д. Захаров, В.А. Колесов, В.М. Михайлов, уо.д.а. көхтөөхтүк кытыннылар, кэккэ көннөрүүлэри, эбиилэри киллэрэр туһунан эттилэр. **И. ИВАНОВ**

2016 г. — Сплошное наблюдение субъектов малого и среднего бизнеса

«ЭТО НУЖНО НАШЕМУ ГОСУДАРСТВУ И НАМ»

(Интервью)
В 2016 году на всей территории России будет проводиться Сплошное федеральное статистическое наблюдение за деятельностью субъектов малого и среднего предпринимательства по итогам за 2015 год. Данное масштабное событие коснется всех малых предприятий и ин-

дивидуальных предпринимателей (ИП) страны. В связи с этим мы попросили начальника отдела госстатистики по Намскому улусу Наталью Ивановну Тарасову разъяснить суть данного мероприятия нашим читателям. **Корр.: Наталья Ивановна, проведение данного наблюдения — это мероприятие разовое или периодическое?**

Н.И.: Это — государственной важности мероприятие плановое. Оно проводится в соответствии с Федеральным законом от 24 июля 2007 года № 209-ФЗ «О развитии малого и среднего пред-

принимательства в РФ». Росстат проводит сплошное наблюдение один раз в пять лет.

Корр.: Цель мероприятия?
Н.И.: Целью мероприятия является получение официальной статистической информации о секторе малого и среднего предпринимательства для успешного формирования государственной политики в сфере развития и поддержки малого и среднего бизнеса.

Корр.: По вашим данным сколько индивидуальных предпринимателей и малых предприятий в нашем улусе? Готовы ли вы к проведению обследования?

Н.И.: В нашем улусе насчитываются около 190 малых предприятий и более 1 тысячи индивидуальных предпринимателей (ИП). Чтобы провести сплошное наблюдение разработан и утвержден статистический инструментарий в виде форм, содержащих вопросы для получения комплексной информации о состоянии и деятельности малого бизнеса. В настоящее время Саха (Якутия) статом активно ведется подготовительная работа: формирование перечня малых предприятий и ИП республики, подлежащих обследованию, подготовка в рассылке статистического инструментария, информационно-разъяснительная работа. В ноябре-декабре 2015 года инструкторами Саха (Якутия) статом будет осуществлен обход мест массовой регистрации и мест фактической деятельности предпринимателей с целью уточнения адресов и телефонов респондентов. Одновременно инструкторами будет осуществлена разъяснительная работа и обеспечение респондентов статистическим инструментарием и сбор заполненных анкет.

Корр.: Гарантирует ли Госстат конфиденциальность и защиту полученных данных?

Н.И.: Сбор статистической информации осуществляется ис-

ключительно в целях получения сводных итогов по малому бизнесу в целом. Саха (Якутия) статом гарантирует конфиденциальность и защиту первичных данных, полученных от респондентов.

Корр.: Как будет проходить сплошное обследование респондентов и сбор заполненных форм (анкет)?

Н.И.: Как уже сказала, инструктора, которые должны провести данное обследование, при обходе мест фактической деятельности предпринимателей будут обеспечивать респондентов статистическим инструментарием (бланками форм анкет). Сдать форму можно путем почтового отправления или нарочно (лично) в отдел государственной статистики по месту осуществления деятельности. Помимо названных способов, существует возможность представления данных по телефону, а также в электронном виде через специализированных операторов связи или с использованием системы Web-сбора через официальный сайт Саха (Якутия) статом.

Корр.: Как и у кого респондент может получить подробную информацию о процедуре участия?

Н.И.: Подробную информацию о процедуре участия в Сплошном наблюдении респондент может узнать по тел. 8 (41162) 41-4-37. Адрес в с. Намцы: ул. Октябрьская, дом 1, каб. 202 отдел статистики в Намском районе. Сайт: www.sakha.qks.ru

Пользуясь случаем, прошу предпринимателей нашего улуса принять активное участие в данном мероприятии.

Корр.: Наталья Ивановна, большое спасибо за Ваш подробный ответ. Будем надеяться на успешное проведение столь важного, государственного мероприятия как проведение сплошного статистического наблюдения в нашем родном улусе.
И. ИВАНОВ

Хааччыыы хайдаҕый?

ИРДЭБИЛ КЫТААТЫАҔА

Биллибэтинэн да буоллар, олохпут күннэтэ ыраан иһэр. Аһыыр аспыт, таһнар таһаспыт, күннэтэ көрсөр, олохпутугар оҥоһуллар коммуналнай өгөөлөр төлөбүрдэрэ, үтүктүспүт курдук кирилизэ курдук тахсан иһэллэр. Ону үөһэ былаастар аналитиктара ниэп сыаната ыараабытынан, доллар курса үрдээбитинэн быһаараллар. Онтон ыраах дьон — биһиги хармааммытыгар оҕустардахпыттына биһирдэ «бабат» диибит. Ол иһин иһи-күүһү муспаккабыт бириэмэттэн бириэмэтигэр төлөөн иһин диин «Намкоммунтеплоэнерго» салалтата сүбэлиир. Кэлэр 2016 сылтан өгө иһин төлөбүрдэр өссө улааталларын туһунан бары информационнай средстволарынан биллэрэ, сэрэтэ олоһолорун бары истэбилэ сылдыабыт. Төлөөбөтөххө штрафной санкцията наһаа улахан буолуохтааҕын тоһоолоон бэлиэтиллэр. Ол алдьархайы билэ олоһон, бэйэ бодотун тардынаахха табыллар. Онтон суох кыра «дуона суох» харчыбытын ыстараапка куттаһытына эстэбит.

Манна сыйһаннаах боппуруостары таарыйан «Намкоммунтеплогосбыт» отделын начальнигы С.С. Попованы (хаартыскаҕа) көрсөн ааһан эрэр сыл 10 ыйын түмүгүн туһунан ыйыталастым.

— Светлана Семеновна, «Сбыт отделыгар» үлээбитиги ыраатта, балаһыаньан хайдаҕын курдатты билэн олоһор буолуохтааххын. Оҥоһуллубут өгө иһин төлөбүр хайдаҕый? Чааһынай да, тэрилтэлэр да. Ордук иэстээх кимий? Үчүгүйдик сирэйдээн-харахтаан биэр эрэ.

— Бастаан нэһилиэнньэни ылан этэр буоллаахха, үүнэн иһэринэн, уон ый түмүгүнэн, 6,5 мөл. солк. иэстээх. Бий ахсын ортуунан 2,7 мөл. солк. аабыллар, онтон 2,5 курдукун төлөһөр. Онтон тэрилтэлэр иэстэрэ үүнэн иһэринэн — 20 мөл. 802 тыһ. солк., олиннигэр, холобура, олохтоох бюджеткэ сыйһаннаах улахан иэстэр: МУП «Центр» — 2409291,34 солк., «Хомустаах 2-с нэһилиэгэ» МТ — 585253,31 солк., МКУ «СЭЗ» — 442755,93 солк.

Атын — «прочие» диин тэрилтэлэргэ, холобура, обургу иэстэр: МАУ «Киноцентр» — 879373 солк., ООО «Эйгэ» — 215566 солк., ООО «Адезия» — 227648 солк., ООО СМУ «Намстрой» — 124917 солк., ООО «Баай хочо-2010» — 137155 солк., ООО «Уйгу-2» — 93810 солк., ТСЖ «Заря» — 93605 солк. Маны таһынан дьобус собус иэстэрин төлөспөккө сылдыар тэрилтэлэр эмиэ бааллар. Холобура: ГБУ «Тускул» — 19882 солк., ИП Попова Л.П. — 56037 солк., ТСЖ «Заря» — 94605 солк., ООО СК «Вариант» — 22063 солк. уо.д.а.

— Иэстээх дьонгутун, тэрилтэлэргитин чуолкайдастыгыт, быһаардыгыт. Аны иэскитин хайдах бэрээдэгинэн ирдэһэбит?

— Иэстээх дьонго уонна тэрилтэлэргэ барыларыгар кэммиттэн кэмигэр иэстэрин туһунан иһитиннэриилэри, иэстэрин төлөһөллөрүгэр суруктары тигэрдэбит, кэпсэти ыһтабыт. Ол үрдүнэн төлөһүү суох буоллабына, дьыала тэрилтэ правовой отделыгар киирэр.

Аны правовой отдел начальнигар В.И. Охлопковка киирэн саҕалабыт дьыалаһа туох дьылбаһанарын, ханна тийэрин туһууластым.

— Валерий Иванович, эһиги отдел үлэтэ «Намкоммунте-

плоэнерго» үлэтин түмүктүүр, иэһи-күүһү ирдээн, сууттаһан, пристаһанан биһир сиргэ чөмчөтөр түмүктээһиннээх үлэ эбит дии. Бука, үлэлиир ыраахан буолуо. Отделын үлэтин кыратык сырдата түспэкиин ээ.

— Иэһи ирдэһи (исковая работа) биһиги отделыт үлэтин биһир өттө. Нэһилиэнньэттэн иэстэрин ирдэһиигэ сайабылыанналары сокуон быһыытынан Мировой суукка киллэрэбит. Мировой суут таһаарбыт судебнай бирикээстэрин, төлөһүү суох буоллабына, судебнай приставтар сулуоспаларыгар ирдэбилгэ киллэрэбит. Бу үлэһэн быһааччы юрист М.В. Бушмагина дьарыктанар. Ол курдук, 2015 сыл 10 ыйын түмүгүнэн Мировой суукка 225 сайабылыанна киирдэ. Ирдэспит суумабыт — 2593921 солк. Судебнай приставтар сулуоспаларыгар ирдэбилгэ 149 дьыала киирдэ. Суумата 2413880 солк. Бүгүнгү күн туругунан 1697876 солк. суумалаах 116 дьыала ирдэби-

лэ бүттэ, онтон атына ирдэбилгэ сылдыар. Бу күннэргэ өссө 1 мөлүйүөнтөн тахса суумалаах сүүсчэкэ дьыала суукка киллэрэргэ бэлэмнэнэ сылдыар.

Хаһан баҕарар буоларын курдук, ордук кыамаат арана төлөспөт, ону таһынан ботуччу үлээһэ-хамнастаах, кыанар ахан дьон, төлөспөттөрө өйдөмөт. Өйдөнөр биричиинэнэн, бу дьону сирэйдээн-харахтаан ааттыыртан туттунабыт. Кэлэр өттүгэр биһиги сөпкө өйдөөн, бириэмэтигэр төлөһүөхтэрэ диин санааттым.

Оттон тэрилтэлэртэн иэстэрин ирдэһи Арбитражнай суут нөҕүө барар. Манна дьыала көрүллүүтэ үгэс курдук уһууркэниир. Ол иһин иэстээх тэрилтэлэри кытта дьыаланы суукка тиэрдибэккэ үлээһэ сатыыбыт. Онон элбэх варианттар бааллар. Холобура, өнгөн өнгөн аахсы (взаимозачет), (холобур, ООО СМУ «Намстрой», ООО «Уйгу-2», ООО СК «Авангард» уо.д.а.).

Ааһан эрэр сыл 10 ыйыгар 5 мөлүйүөн суумалаах иэс бары ханаалларынан төннөрүлүннэ. Кэлэр өттүгэр туох да арбитражнай суута суох, пристава суох бэйэ-бэйэни өйдөһөн үлэлири баҕарыа этибит. Ол бастатан туран, коммунальной өнгөнөн туһанааччыларга барыстаах буолуо этэ.

Өйдөөн! Кэлэр сылтан өгө иһин тарифтар уонна штрафной санкциялар олус үрдүүллэрэ былаанналар.

— Валерий Иванович, сиһили информацияҥ иһин улахан баһыыба. Маны аахпыт дьон элбэҕи билиэхтэрэ уонна туһаныахтара диин билгэ эрэллээх хаалабын.

— Оннук эрэ буоллун.
Андрей КОБЯКОВ,
пресс-киин салайааччыта

САҔАРБЫТ СТРАНИЦАЛАР КЭПСЭЭННЭРЭ

Биһиги аҕабыт Охлопков Михаил Семенович уоттаах суоһар сэрии тибилиттэр сибииниэс буурҕатын ортотунан сэрии бастагы сылларыттан сылдыбыт, сержант звание-лаах отделение командири этэ, өстөөх 16-с армията олус күүскэ бөбөгүтүмүт Старай Русса учаастагынан босхолоһун элбэх хаан тохтуулаах сэриитигэр кыттыбыта. 1943 с. бүтүүтэ сэрииттэн ылбыт баастара ситэ оспокко дойдутугар төнөн кэлэн Нам райпотребсоюзугар председатели эргингэ солбуйааччынан, ол кэмнэргэ сана тэриллиттэри заготконтора директорынан үлэлээн фронту бөбөгүтүспүт тыыл байыаһа буолар. Сэрии сылларыгар фронт туһатыгар Лена сүһүнүнэн, муустаах муоранан, Архангельскайынан Ленинградка диэри Намтан сылга 1400 тонна от тиздиллэр буолбутун иһин Нам заготконторатын аатыгар Советскай Союз Геройдугартан, аатырбыт Хотугу Полноһу аһар экспедиция кыттылаахтарыттан И.И. Папанин уонна аатырбыт лётчик Е.К. Федоров илии баттаһынаах Махтал телеграмма кэлбитэ.

Аҕабыт 1941 с. Советскай Армияҕа ынгырыллан Чита таһыгар 6 ый устата радист курстугар үөрэнэн сержант званиетын ылар уонна 1942 с. диэри 243-с Артдивизионна походнай радиостанцияҕа отделение командирынан сулууспалыыр. Ити кэмгэ Япония армията Американы кытары кыттыһан биһи дойдубутугар сэриинэн кириэр балаһыанньалааҕа, оннооҕор Советскай балыктыгыр судноны тимирибит түбэлтэлэрэ баар, бүгүн-сарсын сэриинэн саба түһээри бэлэмнэнэллэрин кэтээн көрөллөрө уонна күннэтэ «боевой готовноска» олобруттара.

Михаил Семенович 1942 сыллаахха сэриилэһэр фронна Москванан Калининскай фронна тийбитэ. Онтон сэттинньи ыйтан 15-с стрелковий мотомеханизированнай бригада 1-гы батальонун, 1-кы ротатын, 1-гы взводун, 1-гы отделениятын командирынан ананан Старай Русса оройуонугар кырыктаах, уннукутаах уһун кыргыһыга тийбитэ. Элбэх станциялары, селиэннэлэри ара босхолоонно Карело-финскай оройуон Лихослав станицатын ылбыттара. Суолларын былаһын тухары бэрт элбэх уһун муосталары тутаннар, массыналары, танкалары, сэрии атын да техникатын туораталлара. Бу Старай Русса учаастагар немец армията икки сылы быһа дугуйданан олус кытаанахтык бөбөгүтүмүт этэ. Ити армия биһи сэриилэриитинэн төгүрүтүлүбүтэ. Өстөөх сэриилэрин 30-40 % хаалларан да туран утарылаһарын тохтоппот этэ диин суруйар. «Өстөөххө тыһын биэримэн, харса-хатыра суох кимэн кириэн иһин!» - диин командование бирикээһэ кытааттар кытаатан испитэ. Старай Русса чугаһыгар өстөөх тыһын учаастагынан буолбут Крестьян дэриэбинэни биһиги сэриилэрибит үлтү кумалаан туран былдыан ылбыттара. Ити дэриэбинэ дьэтиттэн-уогуттан күтүөннээх орпотох этэ диин ахтар. Кэлин ахсынньы бүтэһик күннэригэр Старай Русса хаардаах халын тыатыгар өссө хабыр хапсыһылар буолбуттарын туһунан суруйар. Онно сержант Охлопков салайар 1-гы отделениега инники кирибитэ сылдыра. Хас хардыы айы өлөр өлүү куттала суоһуура, ону ол диебэккэ түүн эрэ буоллар, хабыс хараҕа атакалааһын саҕаланара. Немец наһаа күүскэ сырдатар ракетаны туһа-

нар буолан, ордук кутталлааҕа. Халлаан сырдаатар эрэ аны самолеттар бомбанан тибирэллэрэ. Аппаҕа-дьаппаҕа түһэн тыһынаах ордуллара, сүтүк да сөүмүр буолара диин ахтар. «Буомбаттан тыһыммыт өрүһүлүннээһинэ, кыранаатанан кириэсэбит. Өстөөх да, биһиги да быган көһүннэрбит икки өттүттэн хардары-таары өлөрөр-өһөрөр уот аһыллара, тийтэр лабаалара бары тононон түһүөхтэригэр диэри автома тыһынан, пулеметунан тибирсии буолара. Хас күн ахсын итинник иэдээни быһыһан сылдыр буоларбыт». Сэрии тохтоу, уурайы баара дуо? Өссө күүһүрэн испитэ. 1943 с. тохсунньу 3 күнүн түүнүгэр биһиги сэриилэрибиттэн эбии күүс кэлбит сибикигэ биллибит. Эмискэ «Катюша» уоту аһара. Артиллериялар тибийэллэрэ, биһиэннэрэ субу-субу атакалыы сатыыллара. Ол эрээри өстөөх олус хойуутук миинэлэбит буолан, субу-субу алдырхай айаҕа аһыллара. Биһиги сэриилэрибит байыастара миинэлэри ыраастыы сылдьан дьон өлүктэринэн хаххаланан тыһынаах ордоллоро. Туох баар күүстэрин мунһан сэриилэһэ сыһыттара. Ол будулдан ортотугар аҕабыт хаҕас илиитэ ньиригына түспүтэ, хамсаппат буолбута. Төһө да бааһырдар санбатка барар кыах суоҕа. Ол сыттаһына өстөөх артиллериянан, минометунан тохтоло суох уоту аспыта. Аҕабыт хаҕас илиитэ бааһырытын аахсыбакка уҕа илиитинэн сэриилэһэ сыһыта. Атын отделениелар байыастара аҕабыт аах ылбыт өстөөх траншеятыгар ыстанан түһүтэлээннэр арыый тыһын ылларбыттар. Өлүү-сүгүү, өй-мөйдөөх тулуйбат ыһыта-хаһыта диин онно баара. Били сэриилэһэ сыһыт уҕа илииттэн автомата төлө ыстанан эрэрин өйдөөн хаалбыта, миномет уҕа илиитин эмиз тоһуппута, тарбахтара быстанан бараннар ингирииттэн ингэн үтүлүккэ тардыһаллар эбит, дьэ, иэдээн быһылаан! Табаарыстара кинини түргэн үлүгүрдик санбаакка илдьэллэр. Ити ылбыт бааһырыларынан госпитальга түөрт төгүл операцияланан тыһынаах хаалбыта. Кэлин истибитэ, ити кыргыһыга кини отделениегыттан түөрт эрэ саллаат тыһынаах орлуттар. Аҕабытын итиннэ «Хорсунун иһин» мэтээлинэн наҕараадалаабыттар. Сэрии кыттылаахтарына этэллэринэн, бу мэтээл дэбигис бэриллэбит, чаччы хорсун быһыһы көрдөрдөхтөрүнэ тиксэллэр эбит. Ону таһынан «Бойобуой үтүөлэрин» иһин икки мэтээлээх сэрииттэн төннүбүтэ. Кэлин ахтарынан, сэрии саҕаланыаһыттан уот-будулдан түрүлүөнүгэр түбэһиммин, сорох наҕараадам бэйэм аадырыспын кыайан булбатахтара диир, бэйэтэ тыһынааһар. Ол гынан баран саамай улахан наҕараада тыһынан уот сэрииттэн тыһынаах ордон кэлбитэ, ыал буолан кэннигэр хаалар ыччаттардаммыта буоллаҕа дии, бэйэтэ да онку саныра, дьылҕатыгар махтанара чаччы.

Фронт уонна тыһыл байыаһа аҕабыт баара буоллар быйыл 100-с хаарын ууларыа этэ. Аҕабыт 63-с сааһыгар 1978 сыллаахха сэриигэ ылбыт баастара бэргэбиттэриттэн ырахан ыарыһыттан күн сириттэн туораабыта.

М.М. ДЬЯКОНОВА —
М.С. Охлопков улахан кыһа,
үлэ ветерана, үөрэх
систематын бочуоттаах
ветерана,
Россия үөрэтиритин туйгуна

СЭРИИ, СУТ-КУРААН СЫЛЛАРЫГАР

Мин, Габышева Елена Семеновна, 1937 с. ахсынньы, аам-даам тыһыныларын, 2 күнүгэр Дьокуускай куоракка — Габышев Семен Дмитриевич уонна Габышева Варвара Петровна диин сулууспалаах кэргэнгэ төрөөбүтүм. Аҕам Наркоземга преподавателинэн, ийэм типографияҕа үлэлээбиттэрэ, ийэм радиокомитет хоругар ыллаһара үһү. Мин дьоммун үдүк-бадык өйдүүбүн, эбэм эрэ кэпсээнинэн билэбин дииһэх сөп, ийэм 1941 с., аҕам 1942 с. сэллик ыарыһыттан өлбүттэр. Оччолорго сэллиги утары туох да эмп-том суох кэмэ буолан, мин 1942 с. төгүрүк тулаайах хаалбытым. Эбэм Матвеева Елена Ефимовна Нам Харыйалааһар, Уус-Алдантан кириэн сүөһүлэрин кыстата олоронно, миигин куоракка сатыы кириэн таһаарбыта. Бэйэтэ 5 оҕолоох Белолобскай Иннокентий Иннокентьевичка кэргэн тахсан олорон миигин 6-с оҕонон иитэ ылбыттар. Эһэм Иннокентий уһун уҕуохтаах, сүрдээх сымнаҕас, булчут, уус оҕонньор этэ. Эбэм барахсан холкуоска дояркалаабыта, оччолорго дояркалар ынахтарын күннэ түөртүгэр ыыр этилэр. Биһиги Кус-Улар диин сиргэ кыстырбыт, оччолорго керосин да, чүмэчи да суох кэмэ этэ, ол иһин сүөһүлэрин тымтык уотунан көрөллөрө, онно эбэм саах күрдэригэр тымтык тутарбын өйдүүбүн. Ынахтарын сааһын оҕуһунан таһаарбаттар этэ, түннүгүнэн эһэн балбаах онороллоро, онтукаларын сарсыарда хоннорон ханна эрэ таһаллар этэ.

Салыһын «Бэттиэмэ атаҕа» диин сайылыкка көһөн кэлэрибит. Оо, онно үчүгэйиин! Барыта күп-күөх, арааһынай эгэлгэ сибэкки, үрүмэчи бөбө,

биһиги онно сибэкки, аһыҥа экириэтэн, онон оонньоон тахсар этибит.

Дояркалар ынахтарын үстэ ыан баран киһэ ыамга диэри от мунһан, бугуллаан кэлэлэр этэ. Күһүнүн сизэм быһан бүппүттэрин кэннэ, биридди киһиэхэ нуорма түһэрэллэрэ: 5 кг сизэм ичигэстээн туттараллар, ол эрэ кэнниттэн биһиги бааһынаттан сизэм ичигэстир этибит. Ону бастаан кэлигэ кээһэбит, онтон хатарабыт, онтон суорунаҕа тардан бурдук онорон баран, дьэ лэппиэскэлибит.

Ас-танас тийбэтэ диин тутун олох кыра саасыгыттан эпипитинэн-хааммытынан билэн, оонньоур иллэнгэ суох иирбэ-таарба үлэҕэ дьоммутугар көмөлөһөн үөскэбит сэрии сылларын оҕолоро буолабыт. Ол уодаһынаах сэрии кэнниттэн улахан кураан туран, сут сылыгар наһаа да ачык-таабыһыт. Оччолорго овсянка диин үп-үрүг американскай бурдук кэлэрэ, лэппиэскэ буолбат, хааһы буһарарбыт, амтана ал-аһыы этэ. Ол куулуһунан танас тиктэллэрэ. Миэхэ төгүрүк тулаайах диин, америкаттан кэлбит дииннээх, улахан баҕайы размердаах танас биэрэллэрэ, ону кыра оҕо хантан таннааххыһыңы?

Биир сайын наһаа ачык-таабыһын өйдүүбүн, лэппиэскэ суох, иэдэгэй суорат сиигин да ол обургу олох солбуйбат эбит, күһүн сизэм ичигэстээн селиэһини лэппиэскэ сизиппин биллэнгэ диэри өйдүүбүн, бу сыта үчүгэйиин, миннигэйиин!

Ити уот кураан сылларга аһыҥа ыһан кэбиспитэ, бүгүн көрбүт күп-күөх алааһын сарсыһыгар хап-хара буолан турар, бурдук бааһынаһын тула турар-турбат дьон барыта

дьаама хаһаллар, онно аһыҥа бөбө түһэн өлбүт буолара.

Ама да аасытын иннигэр сүрдээх ыарахан олоххо олорон кэлбит эбиһипит. Эбэм дьэтигэр уһун күнү быһа суох, наар үлэлээн тахсар, эһэбит Иннокентий Иннокентьевич кыһын Ааллаах-Үүһүгэ барар, саас Маай бырааһынньыгынан иннигэр кэлэр этэ. Биир да тылы нууччалыы билбэт эрээдээх хайдах кэпсэтэн, үлэлээн-хамсаан кэлэрин биһиги хантан билээхтигэспитий, бэйэтэ да тугу да кэпсээбэт этэ.

Кус-Улар диин сиргэ кыстаан олордохпутуна арай биир сарсыарда уһуктан баран, кэҕэ этэрин иһилли ситтэхпына, эбэм кириэн (сүрдээгин үөрбүт, чэпчээбит көрүгүнээх этэ): «Сэри бүппүт, сэриигэ барбыт дьоммут кэлиэхтэрэ», - диибитин өйдөөн хаалбыһын. Радио, телефон диин суох кэмгэр хантан истибиттэрэ буолла, эҕэ хаһыат эһин диини олох да истибэт этибит.

Киһи-киһиэхэ сүгүрүйэр, махтанар буоллаһына, олох киэн аартыгар таһаарбыт, күүс-көмө буолан иппит, аһатан-таһыһанан үөрэхтээх киһи онорбут эбэбэр Елена Ефимовнаҕа, эһэбэр Иннокентий Иннокентьевичка мунгура суох махтанабын, мин киһи буоларбар сүдү улахан суолталаахтар!

Эһэм куоракка 2-с курска үөрэнэ сырыттаһына өлбүт, үөрэхпин бүтэрэн эбэбин бэйэм иитэн, сылаастык-сымнаастык тутан-харайан анараа дойдуга атаарыһыһынан, иэспин төлөөбүт курдук сананабын.

Е.С. ГАБЫШЕВА,
үлэ ветерана, сэрии
тулаайаҕа, пенсионерка,
Нам сэл.

АҔАМ ОЛОҔО САЛҔАНАР

Киһи бу орто туруу дойдуга дьэ эриинэн, оро төрөтөн, бэйэтин олоһун суолун хаалларар аналаах кэлэр. Ол курдук мин эмиз, биир бэйэм бизс буолан, бу сиргэ төрөөн олох олобрутум номнуо 80-с хаара буолла.

Аҕа дойдуну фашистскай Германияттан көмүскүүр улуу сэриини кыралыһан улаханньыны бары билэбит. Быйыл буолары турар улуу Кыайы үбүлүөйдээх 70 сылын көрсө, мин эмиз, аҕам - Аҕа дойдуну улуу сэриитин кыттылааһын туһунан, төһөнү билэрбинэн, ахтан ааһыаһын баһарабын.

Аҕам Игнатьев Дмитрий Гаврильевич 1912 сыллаахха Нам улуһун «Куһаҥан ыал» нэһилиэгэр холкуосаах дьэ кэргэн иккис оҕотунан төрөөбүтэ. Тыхахтарыстар курустарын бүтэрэн, Намна МТС-ка тырахтарыһынан үлэлээбитэ. Кини биһиги нэһилиэкпит маннайгы тырахтарыстарыттан биридэстэрэ этэ. Аҕам сыгытары сымнаҕас, эйэҕэс майгылаах буолан, Саттаа Хабырыыстан төрөөбөтөх оҕо диин күлэллэрин өйдүүбүн. Салаасканан соһон миигин аҕам «Ойоҕос» арытыгар киинэ көрө илдьэ барарын оҕо сааһын саамай дьоллоох, атаахтыгыр диини билбит кэмнэринэн аҕабын. Бэйэбин өйдүүрүм тухары, ий-

эм барахсан наар ыалдыан сытара. Ону аҕам, көмүлүөк оһоххо ас сылытан аһатарын, бөбөйдиирин өйдөөн хаалбыһын. 1941 сыл күһүнүгэр ийэм, Пелагея Прокопьевна Игнатьева, уһун ыарахан сэллик ыарыһыттан күн сириттэн барбыта. Онтон аҕабын 1942 сыл сайыһыгар сэриигэ ынгырыттара. Сэриигэ ынгырыллыбыт нэһилиэкпит дьонун, Лена өрүс боротуокагыттан, «Тулуктан» борохуотунан тийээн барбыттара. Кинилэри атаара киһи бөбөтө мустубут этэ. Мин аҕабын, баар суох соҕотох чугас киһибин сайыһан, олус хомойон биэрэккэ соҕотох туран хаалбытым. Төгүрүк тулаайах хаалан, эһэбэр Игнатьев Гаврил Тимофеевичка - Саттаа Хабырыыска итиллибитим. Сэри ыар сылларын оҕолоро, оҕо саасытын билбэккэ, улахан дьону кытары тэнгэ үлэ үөһүгэр улааппыһыт. «Карл Маркс» аатынан колхозка сааһын бурдук ыһытыгар, сайыһын от үлэтигэр ат уонна оҕус сизтээччинэн, бугул түгэһин харбааччынан үлэлиирбит. Мин, тулаайах буолан, оскуолаҕа үөрэммэккэ эрэ колхозка ыһыга, окко, оҕуруот араас үлэтигэр, онтон кыһынын хотонго харабылынан үлэлээбитим. Оскуолаҕа үөрөппин сэрии кэнниттэн салдаабытым.

Аҕам уоттаах сэриигэ баран, тырахтарыһы буолан, танковай полкаҕа экипаж командирынан аһаммыт. Сэрииттэн эргиллибит дьон кэпсириинэн, танкаҕа сэрии хонуутугар кыргыһа сылдьан өлбүт. Манҕай сураҕа суох сүппүттэр испийэктэригэр баара, онтон хойуутуу, 1980-с сылларга, архивтан туоһу сурук буланнар, Хатын-Арыы сельсоветын үлэһиттэрэ миэхэ туттарбыттара. Онтон мин, аҕам аатын салдаан, колхоз, совхоз үлэтигэр илибин араарбакка үтүө суобастаахтык үлэлээн, кэргэннэнэн, дьэ-уот тэриинэн, оҕо-уруу төрөтөн, билигин бочуоттаах сынныалаһына олобобун. Ааппын ааттатар оҕолордоохпун, сизннэрдээхпин, хос сизннэрдээхпин. Оҕолорум, сизннэрим Аҕа дойдуну көмүскүүр улуу сэриигэ кыттыбыт, кыайы иһин бэйэтин олоһун толук уурбут эһэлэрин Игнатьев Дмитрий Гаврильевич сырдык аатын умнубаттар уонна кэриэстииллэр. Аҕам олоҕо салдаан, аата ааттанан удыур ситимэ быстыбакка бара турар.

И.Д. ИГНАТЬЕВ,
үлэ уонна тыһыл ветерана,
Саха сирин тыатын
хаһаайыстыбатын ветерана,
Хатын-Арыы нэһилиэк
уонна Нам улуһун
бочуоттаах гражданина.

Ыччат айар, дьулуһар

«Түөлбэ» оҕо киинигэр Саха-Алексеевна «Лидердэр академиялара» үөрэх кууруһа диэн авторскай бырайыагы бийыл эмиэ сөргүтэн, сэтгэний 3-4 күн-нэригэр 8-11 кылаас оҕолоругар аналлаах куурус ыгытылына.

сессия ааспыт. Оскуолаларга электроннай сурук ыгытабыт, квота аныгыбыт. Дьибит-уоп-пут дьарыктанар саалаларбыт кыараҕас буолан 50-ча оҕо диэн этэбит. Төрөптүттэри кытта сүбэлэһэбит, дьонноох оҕолор кэ-

«ЛИДЕРДЭР АКАДЕМИЯЛАРА»

Бу куурус сүрүн сыалынан-со-ругунаан Нам улууһугар оҕо хам-сааһын сайыннары, улахан кылаас оҕолоро инникитин көх-төөх буолалларыгар төһүү күүс буолар. Нам гимназиятыттан, 1, 2 №-дээх уонна нэһиликтэр оскуолаларыттан уопсайа 40-ча оҕо кыттыыны ылла.

лэллэр эбэтэр чугас нэһиликтэр күнүнэн сылдыбаллар. Бырайыак былаанынан күнү быһа сылдыбаллар. Коллективка сылдьан бэйэ-бэйэлэрин кытта алтыһаннар, кэпсэтэннэр бэйэлэрин сайын-нараллар, үүнэллэр. Сүрүн мето-дикабыт диэн: оҕо бэйэтэ саҕара, санаабыт санаатын иһитиннэрэ үөрэниэхтээх. Кими даҕаны ха-ачахтаабаппыт, баҕалаах оҕо кэлэр. Үөрэнэн бүтүтхэринэ сертификат ылаллар. Онтон уопсайа 3 сыл сырыттаһарына корочка ылаллар уонна менед-жмент, оҕо хамсааһын тэрий-эччитэ, баһаатай-тэрийэччи, эбии үөрэхтээһин педагога диэн идэлэргэ туттарсалларыгар эби-лик буолар. «Дьулуур» оҕо биир сомоҕо хамсааһын кытта ыкса сибээстээхтик үлэлибит. Быйыл кинилэр баһаатайдаах тахсан бу ыгыта, көмөлөһө сылдыбаллар. Оҕолор бэйэлэрин саастыгыта эдэр киһини быдан чэпчэкитик өйдүүлэр, ылыналлар».

А. СОЗОНОВА

Бастакы күн үөрүүлээх аһыллы, этэрээтэринэн арах-сан станцияларынан ооньбуу, билсиги-көрсүһүү буолла. Онтон иккис күн «Нам улууһа» МТ баһылыгы бастакы сол-буйааччытын И.И. Сивцеваны кытары көрүстүлэр уонна бэй-элэрэ онорбут бырайыактарын көмүскээтилэр. Хатын-Арыы ос-куолатын «Ылдьаа ыччаттара» түмсүүтэ маастар-кылаас ыгыт-тылар, урукку кэм активистарын кытары көрсүстүлэр.

Бырайыак автор С.А. Соло-вьева санаатын манньк үллэһин-нэ: «Бу улуустаагы бырайыак буолар. Манна улуус оскуолала-рыттан лидер, активист оҕолор кэлэн кытталлар. Бу кыһын 1-кы

Бэлиэ күн

ААСПЫТ ОЛОХПУТ – БЭЙЭБИТ ИСТОРИЯБЫТ...

Биитэр мин, биитэр эн — Биирдэспит кыайдын диэн Бары сир баһынан Баттаммыт баргыдын...

(П.А. Ойуунускай)

«Сэтгэний сэттистиир күү-рээниэх күнүгэр» биһиги улууспут киинигэр улуус ком-мунистара, Ленскэй нэһилиэк ветераннара Улуу Октябрьскай Социалистическай революция 98 сылын бэлиэтээһини В.И. Ле-нин пааматынньыгар миитиннэ-эн, венек ууран саҕалаатылар.

Ол кэнниттэн нэһилиэк вете-раннарын балаҕаныгар тийиэн бырааһынньыгы салҕаатылар. Манна остуолларга ас араа-һын тардан, үүттээх итии чэйи иһэ олон сөбүлүүс кэмнээби сырдыкка тардыһылаах дьо-һун олохторун, оччотооҕу күү-рээниэх үлэни-хамнаһы ах-тан-санаан ылылар, үөрэ-көтө сөһүргэстилэр, эбэрдэлэстилэр. Ол быһыһыгар эдэр сылдьан ыл-лаабыт ырыаларын ыллаан сэр-гэхсийдилэр.

Олохтоох А. Шестаков ааты-нан культура киинин үлэһит-тэрэ уонна ырыа куттаах аҕа саастаах дьоммут Афанасий

Татиринов уонна Илья Новиков баянҕа доҕуһуолларынан уонна фонограмма музыканан эбэрдэ ырыаларын ветераннарга бэлэх-тээтилэр.

Улуу Октябрь биһиги дой-дубутун эстииттэн, ыһыллыт-тан-тохтууттан быһаабыта, ыраахтааҕы, баай батталарыт-тан, көңүл айбардааһыннарыт-тан үлэһит аймаҕы босхолобу-та. Октябрь Знамятын күөрэччи тутан биһиги аҕаларбыт уон-на эһэлэрбит Ийэ дойдубу-тун биир сомоҕо онорбуттара, Улуу Кыайыны ситиспиттэрэ, космоһы уонна оһорбо сирдэри баһылаабыттара, Днепрогэһи, Магнитканы, БАМы уо.д.а. араас баараҕай тутуулары, социали-стическай госуларствоны туп-путтара. Социалистическай революция кыайан эбискэй былаас олохтонон аҕыс чаа-стаах үлэ олохтооммута, нурут босхо үөрэнэр, эмтэнэр буолбута, араас сытыганаах ырыылар босхуллубуттара, сүүһүнэн ну-руоттар доҕордуу, быраатты, хардарыта көмөлөһтөн, өйөһөн олохтооттара. Ол үйэттэн үйэҕэ умнуллоу суоҕа!

И. ИВАНОВ

Улуус нэһиликтэригэр

ЭДЭР СААСТАРЫН САНААТЫЛАР

тан Тамара Ивановна «Үчүгэй үлэтин иһин» бочуотунай бэли-эни, Махтал суруктары туттар-та. Ити курдук чистээһингэ кытыннылар: Хамаҕатта нэһи-лиэтин дыһалтата, дыһалтала-рын ээбиэттэрэ, орто оскуола коллектива, «Түһүлгэ» СК, «Кэ-скил» саха балаҕана, «Барахсаа-на» уонна «Күбэй» общественнай түмсүүлэр. Нэһилиэк олоҕор өр сыллаах айымньылаах үлэлэ-рин бэлиэтээн Н.Н. Протопопова уонна П.Н. Сивцевкэ «Хамаҕатта нэһилиэгин бочуоттаах гражда-нина» ааттар интэрилиннилэр. Ыалдьыттарбыт Т.А. Евсе-ва салайааччылаах «Энгиэли» оһуохай общество чилиэттэрэ ынырыллан кэлэннэр тэрээ-һини улаханник кыргыттылар, сөргөхситилэр. Ыллаатылар-туойдулар, көрдөөх сценканы көрдөрдүлэр, хомуска оонньо-отулар уо.д.а. Бары да талаан-наах сааһыра барбыт дьоннор түмсүбүттэр. Ордук чорботон РСФСР үөрэбритин уонна физическай иитиигэ туйгуна,

мелодист, ырыаһыт Владислав Гаврильевич Евсеевы уонна Намна күтүөт буолан кэлбит, С. Зверев — Кыыл Уолун биир дойдулааҕа, Түбэй Дьаархан-тан төрүттээх, Саха сиригэр биер бастын оһуохайдыта Валентин Васильевич Хоруновы бэлиэти-ибит. В. Хорунов оһуохайыгар турар-турбат барыта кириэн үнүкүүлэстэ. Сунтаар ааттааҕа чаччы да үчүгэй оһуохайдытын өссө төгүл бигэргэттэ. Ырыа-тойукка дьибэлээхтэр да хаал-сыбатылар. Герасим Дорофеев, Александр Федоров, Владимир Никифоров уонна Ульяна Вино-курова ордук табыллан ылла-тылар. Ити курдук Хамаҕатта кырдыаастара уонна сааһыра барбыт дьонноро арыгыта суох баай астаах остуолга олон эрэ ааспыт ахтыстылар, астына сөһүргэстилэр, эдэр саастарын санаастылар, үнүкүүлэн бэддэй-дилэр.

Егор ФЕОФАНОВ, Хамаҕатта

Сэтгэний 4 күнүгэр Аппаа-ны бөһүөлөгэр КСК дьибитигэр, «Чороон» сыһыланан киин кэрэ кэпсээн кэһиллээх, ырыа-той-ук аргыстаах, эрчим, күүс-уох эркиннээх, 2015-2016 сыллаах, саҕа үлэ сезонун арыһар быраа-һынньыктааҕы кэнсиэрин дьоро биэчэрэ буолла.

Концерт төрөбүт дойду хо-һоонунан, А. Дунаев «Энгиэли — На-мыс» хоһоонун Ека-терина Евстафьева, Галина Семенова, Нюргуяна Адамова, Ю. Потапов — Сар-гын «Дьол-соргу хо-чото Энгиэли» хо-һоонун Олег Охлоп-ков, Семен Аргунов өрө көтөбүлүүс аахтылар. Биэчэри Нюргуяна Адамова, Екатерина Евста-

кун», оруолларга — Виктория Слепцова, Лена Колесова, Айта-лина Сивцева, Анисия Иванова. Республикаҕа биер бастын оҕо организациятын толоруутугар И.Е. Винокуров аатынан Хатын-Арыы орто оскуолатын «Ылдьаа ыччаттара» хамсааһын (сал. Ма-трена Винокурова), Леонид Чу-пров, Петр Машников, «Дуора-

Аппааныга 22, Граф Биэрэгэр 6, Кыһыл-Дэриэбинэҕэ 4 кэ-рийэн көрдүлэр. Маны тэнэ сыллата көһөрөн, сибэкинин кыргыһан турар «И.Е. Виноку-ров аатынан кыраайы үөрэтэр музей» эмиэ кыттыыны ылла. Актыбынайдык кыттыбыт 18 ыалга «Электра» маһаһынтан сертификаттары туттардылар

МИЧЭЭРГИН БАР ДЬОННО БЭЛЭХТЭЭ!

фьева ыгытылар. Эбэрдэ кэн-сиэркэ Саргылана Пономарева, Александр Николаевич Окоёмов аатынан «Мичээр» Россия об-разовой коллектива, үнүкү на-роднай ансамбля (сал. СР үөрэ-риитин туйгуна Татьяна Филип-пова) «Маннайгы хаар», Алек-сандр Окоёмов туруоруута, Эду-ара Сергеева, Геннадий Игнатьев бэлэмнээһиннэрэ, «Үрүң көмүс», «Балыксыт», «Сахам кэрэ кы-рыггытара» үнүкүүлэр Эдуара Сер-геева туруоруутугар, кэскиллээх ырыаһыт Владимир Колесов, «Мичийэ» вокальнай ансамбль, автор, мелодист, «Иккис тын» аудио альбомун сольнай конче-рынан сүрэхтээбит, көрөөччү сөбүлүүсүн эстэр ырыаһыта Вя-чеслав Михайлов, «Ирландскай үнүкүү» — «Оһуор» үнүкүү бөлө-бө (сал. Татьяна Попова), «Ми-стер Энгиэли-2015» конкурс 2-с миэстэлээҕэ, ырыаһыт Айсен Васильев, сценка «Биер үтүө

ан» трио толоруутугар «Тиллэн чөлгө түһүөххэ», «Эбэрдэ ырыа-та» диэн музыкальнай эбэрдэлэр толорулуннулар. Сомоҕолоһуу, иллээх боулуу күнүнэн эбэрдэ-лээн туран «Хатын-Арыы нэ-һилиэгэ» МТ баһылыга Слеп-цов Юрий Иннокентьевич «Нам улууһа» МТ, Дьибэ кэргэн уонна ыччат политикаһын управле-ния аатыттан «Кэскиллээх ыал-2015» номинация хаһаайыттарын Сахаяна Семеновна уонна Дми-трий Анастольевич Сандулин-нары эбэрдэлээтэ. Сандулиннар Аппааны бөһүөлөгүн эдэр, элбэх оҕолоох ыала, от ыйын 8 күнү-гэр Бүтүн Россия Дьибэ кэргэнин күнүгэр икки уол иһирэ оҕолом-муттара.

Нэһилиэкпитигэр үтүө үгэскэ кубулуйбут «Бастын олбуор» конкурс бэһис сылын ыгыты-лына. Атырдыах ыйын 16 кү-нүгэр дьүүлүүр сүбэ 32 ыалы,

уонна уон бастын номинаннарга, И.Е. Винокуров аатынан кыраайы үөрэтэр музей коллекти-выгар (дир. Афанасий Христофоро-вич Христофоров),-Л.В. Винокуроваҕа, М.А. Павловаҕа, М.В. Винокуроваҕа, Р.В. Павловаҕа, Д.И. Евстафьеваҕа, А.Д. Игнатьеваҕа, Е.В. Федороваҕа, Л.И. Поповаҕа, А.Д. Сыромятниковаҕа Грамота уонна 1-дии тыһыһыһаах сер-тификат туттардылар. «Бастын олбуор» үбүлүүдээх конкурс көрүү кыайылаахтарынан буоллулар уонна сыаналаах сертификаттары туттулар: 3-с миэстэ — Наталья Николаевна Петрова уонна Машникова Инга Дмитриевна, 2-с миэстэ — Пав-лова Марфа Егоровна уонна Ко-лесова Тамара Ивановна. Онтон 1 миэстэни Аппааньттан Саввина Нина Семеновна ылла. Дьүүл-лүүр сүбэ бэлиэтээбитинэн сыл-лата конкурс кыттааччыта эл-бээн, саҕа саҕалааччы үксээн, үгүс элбэх саҕа саҕалааһыннар баар буолбуттар.

Бу курдук Сомоҕолоһуу, ил-лээх боулуу күнүгэр кырдык да сомоҕолоһон, өссө да элбэх ситиһиллээх, үөрүүлээх түгэн-нэрдээх буолуовун!

Н.Д. СИВЦЕВА, Аппааны бөһүөлөгэ

Улуу с дьаһалтатыгар

Бу дьыл алтынны 29 күнүгэр 18 ч. 15 мүн. «Нам улууһа» МТ баһылыга Александр Атласов, улуу с баһылыгы бастакы солбуйааччы Инна Иннокентьевна Сивцева, баһылыгы тутууга солбуйааччы Степан Степанович Матвеев «Аһаҕас эфиргэ» тахсан улуу с дьонун-сэргэтин ыйытыларыгар хоруйдаан, социальнай-экономическай балаһыанһа тула кирибит этиилэри ырыппытара. Ол ыйытылары, хоруйдары ааҕааччыларытыгар билиһиннэрэбит.

Дьяконова, Искра:
Ыйыты: Чааһынай сүөһүлэниэн бабар дьонго субсидиянан көмө оҥоһуллуо дуо?
Хоруй: Чааһынай дьонго билигин туругунан субсидиянан көмө суох.

Игнатьева, Аппааны:
Ыйыты: Үүт харчытын тобо биэрбэттэрий, «Эрэл» ТХПК закуп харчытын хаһан биэрэрий?
Хоруй: Сыл бүтүөр диэри бары харчылар төлөнүөхтэрэ.

Федоров, Хамаҕатта:
Ыйыты: Убаһа этин улуус тутар дуу, туһат дуу?
Хоруй: Эт бордодууксуйатыгар тутар анал тэрилтэ суоһунан улууска туһаппыт.

Маркова, Нам с.:
Ыйыты: Юбилейнай тула турар икки этээстээх дьиэлэр «Ветхое жилье» программаҕа кириллэр дуо?
Хоруй: «Ветхое жилье» анал подпрограммаҕа Октябрьскай уулусса 20 уонна 22 нүөмэрдээх уопсай дьиэлэр 2016 сыллаах этапка кирибиттэрэ. Бу дьиэлэр 2017 сылтан тутулан үлэҕэ кириэхтээхтэр. Ону таһынан 6 фенольно-резольнай уопсай дьиэлэр, ыйылыбыт подпрограмма 2017 сыл кэнигэ кириллэр.

Нам сэл.:
Ыйыты: 1960 с. тутуллубут Аммосов уул., 13 дьиэтэ «Ветхое жилье» программаҕа кириэр дуо?
Хоруй: Аммосов уул. 13 нүөмэрдээх дьиэтэ авариянай туруктааһынан биэргэнэ илик. Межведомственной хамыһыһа, нэһилиэнньэттэн кирибит сайабылыанһынан быһаарыһыны ылынар. Сүрүн ирдэбилиһин бу дьиэ 70% эргэрибит туруктаах диэн буолар.

Григорьева, Нам с.:
Ыйыты: Аммосов уул., 29 — бу авариянай туруктаах дьиэ, манна анал комиссия кэһэн үлэһэн акт оҥоһуларын туруорсабыт, кэһин «Ветхое жилье» программаҕа кириэр гына.
Хоруй: Аммосов уул. 29 нүөмэрдээх уопсай дьиэ олохтоохторуттан, хас биридии квартира хаһаайынттан илии баттаһыһнаах, «Ленскэй нэһилиэк» МТ баһылыгынан аатыгар сайабылыанһа суруллуохтаах.

Нам сэл.:
Ыйыты: Октябрьскай уулуссага турар икки этээстээх дьиэлэргэ манан (сырдык) уу кириэр диэбиттэрэ да билигин да хара уу кэлэр. Бу хаһан көнөр?
Хоруй: Октябрьскай уулусса уопсай дьиэлэригэр итигэр систематыгар ытыллар уу «технической» уунан ыйыллар. Ити уу дьон-сэргэ иһэригэр тутуллубат. Ыраас ууну киллэттэрэргэ, хас биридии управляющей хампааньылар дуогабар быһыытынан, ити уопсай дьиэлэргэ толору хааччылыһыны киллэрэр үлэтин быһыына, ол кэһнэ «Намкоммунальэнерго» АО ыраас уунан хааччылыһытын дьаһайар буолар.

Нам сэл.:
Ыйыты: Монастырева уулуссага водопроводу реконструкциянан диэн көтүрбүттэ-

рэ, саһаны уурбатылар. Кэлэр сайын водопроводтун оҥоһулар дуо?

Хоруй: Монастырева уулусса водопровод ситимин өрөмүөнэ эһиһилги 2016 сыллааһы былаанга кирибитэ.

Дьячковскай Анатолий Петрович, Нам, 2-с группалаах инбэлиит:

Ыйыты: Инбэлииттэргэ Нам селотугар дьиэ көрүллүө дуо?

Хоруй: Саха республикатын государственнай программатыгар социальнай дьиэлэри тутарга үп көрүллүбэттэһэн туһааннаах үлэ ытыллыбат. Аһаҕас муниципальнай тэрилли (поселение) олохтоох бюджетынан итинник хайысхалаах дьиэлэр тутулар кыахтара суох.

Филиппов Виталий Иванович, Нам:

Ыйыты: «Түөлбэ» уонна «Кэһчээри» оҕо уһуаанын иннигэр уулусса уота суох, алдыамыта ыраатта, хаһан оҥоһуллуон сөбүй?

Хоруй: «Түөлбэ» уонна «Кэһчээри» оҕо уһуаанын иннигэр уот ситимин остуолбатын өрөмүөннүүргэ олохтоох бюджетка үп суоһуттан туһааннаах үлэ ытыллыбакка турар. Онон сибээстэһэн 2016 сыл бастакы кварталыгар өрөмүөн үлэтэ ытыллыгарыгар былаанга киллэриллибитэ.

Белюбская Елизавета Степановна, Нам:

Ыйыты: Түөрт этээстээх Чернышевскай, 30 №-дээх дьиэбит тэстэр, ким да быһаарбат. Новгородов А.Г. көрүөхпүт-истиэхпит диһр да, туһа суох.

Хоруй: Елизавета Степановна сайабылыанһатынан, олоһор дьиэтин дьаһалта хамыһыһата хас да төгүл көрөн, акталаан, туһааннаах үлэ хайысхата ыйылыбытынан үлэлэр ытыллыбыттар.

Анастасия Аркадьевна, Никольскай:

Ыйыты: Соһотох ийэ уонна элбэх оҕолохторго Нам селотугар дьиэ боппуруоһа көрүллэр дуо? Пока хаһан көрүлүөр диэри общежитие курдук билигин олоһорго дьиэ бэриллэр дуо? Билигин дьиэ сыһаната наһаа ыраатта уонна онук программа баар буолар дуо?

Хоруй: «Ленскэй нэһилиэк» МТ маневреннай жилищнэй фондатыгар олоһор дьиэлэр суохтарынан сибээстэһэн, ыйылыбыт араһаны дьиэһэн хааччыгарга уустуктары көрсөбүт.

Слепцова, Нам сэл.:

Ыйыты: «Ветхое жилье» программанан этээстээх таас дьиэлэри туталлар, мантан элбэх оҕолоох дьонноһо квартира бэриллиһэн сөп дуо? Уопсайынан республикага уонна улууска элбэх оҕолоох ыаллар дьиэ тутталларыгар, уһаайба ылалларыгар сөптөөх программа баар дуо, ол хайдах туоларый?

Хоруй: «Ветхое жилье» подпрограмманан тутулар уопсай дьиэлэргэ элбэх оҕолоох дьиэ көргөнүгэ квартира бэриллэр кыаһа суох.

Бучугасова М.Н., Нам с.:
Ыйыты: Биниги Октябрьскай уул., 26 №-дээх эргэ панель дьиэҕэ олоһобут, туруга

ДЬОН ТУГУ ТУРУОРСАРЫЙ?

авариянай, хас да баһаар буола сырытта. Хаарбах дьиэ программаҕа кириэр диэбиттэрэ, билигин 28 №-дээх дьиэ кирибит, биһинэ туоратыллыбыт. Бу чахчы дуо?

Хоруй: Октябрьскай уулусса 26 уонна 28 нүөмэрдээх уопсай дьиэлэр авариянай туруктааһынан биэргэммиттэрэ. Ол гынан баран, 2017 сыл кэһнэ Арассыйа салалтата «Ветхое жилье» программатыгар биэргэттэһинэ, Саха республикатын «Ветхое жилье» анал подпрограмматыгар кириэхтээх.

Слепцова, Нам сэл.:

Ыйыты: Улуус киһинигэр быраһыллыбыт уһаайбалары ким бэрээдэктириий, мантан элбэх оҕолоох ыалларга хайдах эрэ биэриэхтэрин сөп дуо?

Хоруй: «Ленскэй нэһилиэк» МТ иһинэн быраһыллан турар, хаһаайына суох уһаайбалар суохтар.

Колесова Мария Климентьева, Нам:

Ыйыты: Бэйдэһе сылдьар ыттары уодьуганныырга уолдыаста, туох үлэ барарый?

Хоруй: «Ленскэй нэһилиэк» МТ дьаһалтата 2014 сыллаахтан урбааньыт Кириллин В.В. кытары анал өһөнү өһөрүүгэ муниципальнай контракт быһыытынан, бэйдэһе сылдьар ыттары тутан хаайытыгар уонна көрүүтүгэр күүстээх үлэни бытар.

Соловьева Олимпиада Ивановна, Нам с.:

Ыйыты: Мин саастаах киһи И.Е. Винокуров үбүлүөйүөрүн аайы бу киһи аатынан Нам с. киһи уулуссага оҥоһуларын кэтэһэбин да мэлигир. 120 сыллаах үбүлүөйүгэр өһөрүллө дуу? Эһиэ аһаҕас бырааһыннык эргэ буолара дуу? Аһы бу кырдыаһа уулуссага олохтоохтор үксүбүт саастаах дьон кэтэһэр кэтэһиһит — водопровод. Ити кэлэр сылға быһаарылларын ирдийбит.

Хоруй: И.Е. Винокуров үбүлүөйүгэр туһааннаах тэрэһиннэргэ олоһуран, 2015 сылға И. Винокуров уулусса хоту өттүгэр 703,5 мэтэргэ, «Ленскэй нэһилиэк» МТ олохтоох бюджеттэн өрөмүөн оҥоһуллубута. Хаалбыт 1078,5 мэтэргэ 2016 сыллааһы былаанга киллэриллибитэ. Ону таһынан 2015-2016 сылларга уот ситимин остуолбаларын көһөрүүтүн үлэтэ ытыллар. Сайынны уу ситимин тардыы боппуруоһа үөрэттиллэр.

Николаев Анатолий Уарович, Нам, 41-332:

Ыйыты: Новобольничнай уул., 7 аадырыска дьиэ тутулан бүтэн турар, ол эрэһ, гаас да, уот да суох. Бу аадырыска уот, гаас хаһан кириэр?

Хоруй: Новобольничнай уулуссага уот ситимин тардыы үлэтэ 2016 сыллаахха «Якутскэнерго» тэрилеттин кытары ытыллыаһа. Гаас ситимин тардыытын боппуруоһугар туһааннаах гаас ситимин тардар тэрилетлэри кытары үлэлэһэригитигэр сүбэлиһит.

Винокуров, Нам сэл.:

Ыйыты: Базовай уулуссага Салбанскайга тахсыыга VI Ооньнуулар саһана остуолбаларга лаампа ыйаабыттар, билигин биһр да умайбат, бу хаһан улартыттылаһай?

Хоруй: Ржевскэй уулуссага Салбанскай уулуссага диэри уот ситимин өрөмүөнүн уонна саһа ситимгэ холбонуутун үлэтэ бара турар.

Степанова, Нам сэл.:

Ыйыты: Биниги улуус киһинигэр Лесная уулуссага дьиэ туттубуппут, онно гаас турбатын диаметра кыра диэн дьиэбитигэр гааспыт холбомот, бу хайдах быһаарыллыаһай?

Хоруй: 2016 сыллаахха гаас иккис ситимэ олоххо кириэр, ол кэһнэ нэһилиэк гааһын уопсай ситимин саһардыы үлэтэ былааннаһар.

Олесов Анатолий, Никольскай:

Ыйыты: ФАП тутуута хаһна тийдэ?

Хоруй: Доруобуһа харыстабылын миһистерствотын программатыгар Никольскайга ФАП тутуута кириэн турар. Билигин инвестор застройщиһын быһаарына сылдьар.

Цугель-Аммосова олохтооһо, Нам:

Ыйыты: Уһунук тутулар оҕо уһуаана хаһан тутулан бүтэр? Биниги дьиэбит снооска барыа диһллэр?

Хоруй: 2015 сыл бүтүөр диэри инвестор-застройщик конкурса ытыллар. Ол быһаарылыһнаһа 2016 сылға тутуу саһаланыа.

Нам:

Ыйыты: Строительство 2-й школы в селе возможно ли?
Хоруй: Улуус 500 миэстэлээх оскуола тутуутун туруорсар.

Дьяконова, Искра:
Ыйыты: Аппааны бөһүө-

лэгэр кулууп хаһан тутулларый?

Хоруй: И.Е. Винокуров 120 сыллаах былаан мероприятиягар кириэн турар. 2016 сылтан тутууга саһаланыахтаах.

Охлопков, 1 Хомустаах:

Ыйыты: Бюджет үлэһиттэригэр олоһор дьиэни тутууга хаһнык программалар баалларый?

Хоруй: Тыа сириһ сайдыытын программата, эдэр ыалы дьиэһэн хааччыһы, ИЖС.

1. Обутова, Нам

2. Тихонова Анисия, Нам:

Ыйыты: 2-с №-дээх оскуола саһа дьиэтэ хаһан тутуларый? Оһолор икки сменанан үөрэнэллэр. Хаһан эрэ истэр-битигэр урукку баһаарынай уонна милиция зданиеларын территориягар тутулар дьиэ баара. Ол тутуу хаһан саһаланарый?

Хоруй: Сайаапка үөрэх миһистерствотыгар бэриллэн турар. Дойду үрдүнэн кризис, ол иһин чопчу хаһан тутуллара быһаарылла илик.

Сивцева Надежда, Нам:

Ыйыты: Аппааныга амбулатория тутулан иһэн тохтоото, былаанга хаһан кириэрий, тутулан бүтэрий?

Хоруй: И.Е. Винокуров 120 сыллаах былаан мероприятиягар кириэн турар. Билигин доруобуһа харыстабылын миһистерствотын кытта үлэ бара турар.

Калининская, Нам:

Ыйыты: Нэлэгэр, Даадар участкара улааттылар, онтон оскуола Нам киһинигэр эрэ баар. Кытыы участкага начальнай оскуола тутууга кыаллыа дуо?

Хоруй: Педколледж оскуола—саад баар. Билигин былаанга суох.

Сивцев В.А., Нам:

Ыйыты: 7 №-дээх оҕо уһуаана билигин туругунан өрөмүөнүгэр турар, хаһан үлэҕэ кириэрий?

Хоруй: Өрөмүөн сотору түмүктэһэн үлэҕэ кириэргэ.

Аргунов Максим Кириллович, Нам, культура үлэһитэ:

Ыйыты: Нам селотугар «Дворец культуры» хаһан тутуларый, бийылгы былаанга баар дуо?

Хоруй: М.К. Аммосов 120 сыллаах юбилейнай мероприятияларын былааныгар кириэр үлэлэр. Кэпсэтиллэр бараллар.

(Бүтүүтүн 6 стр. көр)

ДЬОН ТУГУ ТУРУУОРСАРИЙ?

(Бүтүүтэ. Иннин 5 стр. көр)

Попова, Модут:

Ийытыг: Модукка оёо уһу-йаанын тутууга ханна тийдэ?
Хоруй: «Үтүө дьыала» программа чэрчитинэн 2016 сылга салданан тутууга барыа.

Аммосова Матрена Афана-сьевна, Искра:

Ийытыг: Физзал маты-рийаала кэлэн турар, 2015 сылга спортсаала тутулдуо дуо?

Хоруй: 2016 сылга сайаапка түһэн турар, онно киирэр түгэнигэр ити сыл тутуллан бүтүө.

Старкова Татьяна Васи-льевна:

Ийытыг: Ипотеканан Ба-зовая, 4 дьиэ ылыахтаахпыт. Киирэр даатабыт көһөн иһэр. Бастаан балаһан ыйа, онтон сэтгэний этэ. Хаһан очкуу киирэр? Тутууга бырайыакка эппиттээбэт, кирилик, түн-нүк отой атыттар. Бырайыакка баар беседа отой да суох.

Хоруй: Бэдэрээтчит «Нам-строй» МУП, кинини кытта эһиги этиилэргитинэн үлэ ба-рыаба. Сэтгэний ый 15 күнүгэр үлэ бүтүөхтээх.

Маркова, Нам с.:

Ийытыг: Юбилейнай мик-рооройуонга турар долгострой объект хаһан салгыы тутуулар?

Хоруй: Правительствоны кытта үлэ бара турар. Кэпсэ-тиилэр этэнгэ быһаарыллар түгэнигэр 2016 с. бүтүөбэ.

Аввакумовтар, Нам:

Ийытыг: Чааһынай сек-торга благоустройство киллэр-биппит. Ону кимнээҕи кытта дуогабардаһан оботторуохха сөбүй (фекалка)?

Хоруй: Управляющей ком-паниялары кытта билсинг.

Винокурова Мария Григо-рьевна, Хамафатта:

Ийытыг: «Благоустрой-ство» диэн программа баар дииллэр, Хамафатта социаль-най объектарыгар санузел онго-хуллуон сөп дуо?

Хоруй: Үлэ бара турар. Мин-сельхоз быһаардаһына 2016 сылга үлэ сажаланыа.

Барашковтар, Кириэс-Кы-тыл:

Ийытыг: Водопровод би-һиэхэ хаһан кэлэрий?

Хоруй: Хамафатта нэһилиэгэ быйыл СР Тыа хаһаайыстыба-тын министиэристибэтин иһинэн тус сыаллаах федеральной программага киирэн 2015-2016 сылга сайынны уу ситимэ тар-дыллыахтаах. Үлэтин 2017 сай-ын сажалыаба.

Баишева Анастасия, 1 Хо-мустаах:

Ийытыг: Ус оҕоттон элбэх оҕолоохторго эргэ дьиэни өрө-мүөннүүргэ туох көмө баарый?

Хоруй: Социальной харал-та управлениетын салаатынан 2013 сылтан сажаланан 3 уонна онтон үөһэ оҕолоох ыаллар-га социальной контракт нөһүө оҕоһулар капиталнай өрө-мүөнүгэ эбэтэр хаһаайысты-баннай тутууларга харчынан көмө көрүллэр. 2015 с. көрүл-лүбүт үп толору туттуллубута. Харчынан көмөнөн туһаныан бажалаахтар социальнай хар-алта управлениетыгар кэлэн консультациялаһахтарын сөп.

Харчынан көмө комиссия түмү-гүнэн көрүллэр.

Парников Харлампий, Ис-кра:

Ийытыг: Инбэлииттин, ха-марым мөлгөх, олоорор дьиэҕэ наадыйабын. Ол кыаллыа дуо?

Хоруй: Бүгүнгү күнгэ 2005 с. иннинэ олоорор усуллубуйаны тупсарыан бажалаахтар учуот-тарыгар турбут инбэлииттэр-гэ олоорор дьиэ көрүллэр. 2005 сылтан федеральной сокуон-на уларытыы киирэн итинник учуоттар, хомойуох иһин, суох. Учурат олус бытааннык барар. Учуратка турбатах инбэлииттэр куоракка социальнай дьиэни ылар туһугар учуоракка туру-охтары сөп.

Герасимова, Никольцы:

Ийытыг: Никольскайтан Хамафаттага элбэх оёо оскуо-лага үөрэнэр, автобус сарсыар-датын эрэ таһар, кизһэтин кэ-лэллэрэ эмиз хааччылыан сөп дуо? (бензининэн эбэтэр көрүл-лүө дуо?). Оскулаттан оҕолоор кизһэ хойутуу бүтэллэр.

Хоруй: Улууска Хамафат-та, Көбөкөн, Хатын-Арыы орто оскуолаларыгар оҕолору таһыы тэриллибитэ. Никольскайтан оҕолору сарсыарда илдьэллэр, ол эрэн кизһэ ажалбаттар. Тоҕо дьитэххэ, куруһуоктарга, эбии дьарыктарга сылтаан үөрэх чааһа араас кэмгэ бүтэр. Ол эрэн, уопсай оскуола үрдүнээҕи тэрээһиннэр кэннилэриттэн оҕолору таһыы булгуччу тэрил-лэхтээх.

Иванова, Нам, Даадар:
Ийытыг: ГАИ поһун таһы-гар арыгы маһаһына тутуулар дииллэр, бу тохтуон сөп дуо?

Хоруй: Нам селотугар со-куон ирдэбиллэн ыйылыбыт сирдэргэ арыгы атыыланара бобулар. Кыраныысса кээмэйэ 800 м тэгнэхэр. Бу республика үрдүнээҕи рекорд. Арыгыны атыылырынан дьарыктанар ИП сокуон ирдэбиллэн кэспэт буоллаһына, кинини ким даһа-ны хааччактыыр бырааба суох. Ол эрэн ол маһаһынын аттыгар үөрэх тэриилтэтэ (коммерче-ская да буоллун) аһылынаһы-на маһаһынын сабыллыахтаах. «Ленскэй нэһилиэк» МТ да-аннайдарынан ити учаастагы аукцион нөһүө «Гранд» САО атыылаһпыт.

Павлова Светлана Нико-лаевна:

Ийытыг: Нэһилиэктеринэн сылдьар рейсбэй автобустар расписаниеларыгар үлэ чааһа бүтэрин расчёттаан, арыый ча-ас анара хойутаан сылдьалла-рын тэрийиэххэ сөп дуо?

Хоруй: Манна «Айан Транс» ХЭТ уонна учредитель Румян-цев Н.Н. быһаарылырын кэлин сиһилии биллэриэхпит.

Готовцева Ольга Михай-ловна, учительница Намской гимназии:

Ийытыг: Являюсь членом профсоюза работников обра-зования. Недавно у нас в улусе была создана еще одна профсо-юзная организация, где усло-вия поддержки членов налогово-комфортнее и в материальном

плане несоизмеримо выгоднее. В коллективе после ознако-мления с Уставом новой органи-зации мнения разделились. Вы, уважаемый Александр Павло-вич, как учредитель, как оцени-ваете эту ситуацию?

Хоруй: В соответствии с за-конодательством граждане име-ют право вступать в любые про-фсоюзные организации, в том числе в, так называемые, неза-висимые профсоюзы. Главное, организация должна быть заре-гистрирована соответствующим образом, чтобы иметь право за-щищать права работников. В соответствии с ФЗ «О профес-сиональных союзах, их правах и гарантиях их деятельности» профсоюз - это добровольное общественное объединение граждан, связанных общими производственными, професси-ональными интересами по роду их деятельности, создаваемое в целях представительства и за-щиты их социально-трудовых прав и интересов. Так что, счи-таю, что если нет противоречий с законом, любые профсоюзы имеют право на существование, и каждый гражданин сам реше-ет, в какой профсоюз он может вступить.

Редакциятан:

Сорох ыйытылар очкуу нэһилиэктер дьаһалталарын бөлүмүчүлаларыгар уонна бы-һаарыларыгар туһаайыллы-быттарынан манна улус дьа-һалтатын тэрийэр отдэлиттан хоруйдар кэллэхтеринэ тута бэчээттиэхпит.

Сир быйаннаах, киһи саталлаах

«Хас биридди ыал тиэргэннэ-рэ сибэккилэринэн симэннээһинэ, хатыннара суугунаатаһына, чыычаахтар ырыаларынан туоллаһына, оҕуруоттарын аһа үлээн олордубуна уонна дьиэ-лэрэ көрүөхтэн кэрэ тупсаһай оҕоруулаах буоллаһына, ол ыал-лар Буор куттара уоһулаһан, Сал-гын куттара ыраас, Ийэ куттара үөрүннээн буолуо этэ», - диэн Россия биллэр көрбүөчүтэ Ана-стасия суруйар. - «Туох барыта кыраттан сажаланар: үрэх өрүскэ түһэр, өрүс муорага сүүрүүгүрэр, муора акыйаанга холбоһор. Биир эмит ыал ити курдук тэри-нэн, сиригэр-уотугар дьиннээх хаһаайын буолара буоллар, ону бүтүн дэриэбинэ үтүгүннээһинэ, кэлин куорат салдаатаһына усту-нан хаһан эрэ Аан дойду сирдээ-һи Брайга кубулуйуо этэ», - диэн салгыы кэпсир.

Урут сабиэскэй кэмгэ араас сирдэринэн сынһанар-эмтэнэр эрдэххэ, соһуруу дойду дьонун тиэргэннэрэ киһи сатаан хаам-пат гына дьикти сибэккилэринэн, тобус толору оҕуруот аһынан, че-ремуха, яблоня сибэккилэринэн, сиренэ тиллэн дьикти үчүгэй ки-һи төбөгүн туймаардар сыттаах, алыптаах көрүннээх буолааччы. Ол эрэри «Виниги дойдубуту-гар манньк олордубуохха сөп бу-олуо дуо?» диэн санаабат этим, дьингэр, сүрээҕэ суоһум чуолкайа сыттаба. Ол саһана бириддиэлэн ыал улахан моркуоп, эриэппэ, хаппыста, сүбүөкүлэ олордор буолаллара. Мин ийэм дьибит иһигэр сибэкки арааһын олорд-он, түөрт хоһу бирээмэ Бота-ническай сад онороро. Оннооһор төннүбэт дойдута аттанарыгар — муус устар 12 күнүгэр, хаар са-на уулан эрдэбинэ тиэргэммит иһэ эмискэ араас сибэккинэн талганэн дьону соһуһпута, күн-дү ийэбинэн дойдута ол курдук бырастыылаһпыт.

Миэхэ сибэкки, оҕуруот аһа мөлгөтүк үүнэр, оннооһор хор-туоскам кэмнээх буолар, дьим иһигэр тимир орон, аһыыр осту-ол, олоор олоппос баар буол-лаһына миэхэ сөп. Арай ааһар киһигэ элбэх буолуохтаах. Нууч-

ОЛОБУ КИҢИ БЭЙЭТЭ КИЭРГЭТЭР

чалыы эттэххэ, «Мой дом — моя крепость», оттон ол кириэппэс иһэ бэйэвэр сөп түбэхэрэ ордук буолуо.

Күөх Ньурба кыһа Романо-ва Валя Нам сиригэр мааны кий-иит буолан олоор, кини толору аата Эверстова Валентина Семеновна, өр сылларга ЖКХ-да бух-галтерьян үлэлээн, биридэ да сирдэрбэккэ, билигин бочуоттаах сынһаналар олоор. Кэргэни-эн Георгий Ивановичтыын икки уол төрөтөн, аһара үчүгэйдик, сөпкө иитэн, уолаттар билигин улахан үлэһиттэр. Биридэ Мос-кваба, иккиһэ Канадага олорол-лор. Бу ыал урут уопсай дьиэҕэ кырдыаһас дьоннордоох, икки оҕолоох кырааһастык олорон, киэн-куон уһаайбалаах бас бил-лэр дьибэлэниэхтэрин баһараллар эбит. Ол баһа санааларын сыч-чах түөрт илии күүүһүнэн олох-хо киллэрбиттэрэ, дьэ, дьиннээх сирдээһи Брай курдук. Киэн-куон дьибэлэрэ евро оһоһуқтаах, дьиэҕэ туалеттаах, душтаах. Га-раж икки массыына холкутук киирэр гына тутулуубут, ону та-һынан эр киһи туттар араас сөбө-сэбиргэлэ тобус-толору, бары-та орун-онугар сааһыламмыт. Га-раж ойбоһугар беседаҕа эриллэн үүнэр сибэкки — бэйэтэ күөх оранжерея. Оҕуруот аһы-на аһсаана уонча, оттон сибэкки арааһа отучча буолан, тиэргэн иһэ тупсаһай. Саха балаһаныгар көмүлүөк оһоһ оттуанан бу ыал күһүнгэ диэри олоролор, бала-һан иһэ сылаһа-ырааһа дьикти, иһиттэрэ былыргылыгыта сонун.

Балаһан ойбоһугар дьон-сэргэ элбэхтик сылдьалларын иһин, «Шашлычнай» диэни туппут-тар. Тиэргэн иһигэр үүммүт ма-стары биирин даһаны өлөрбөккө, хатыннар-тииттэр суугуһуулар, чыычаахтар ыллыыллар. Былыргы урукку кыра күөл-лэрин онугар аны фонтан онор-буттар, онно кустар, хаас уста сылдьаллар, тулата сибэккинэн толору, сынһанар олоппостор тураллар. Быйыл, олох телеви-

зорга көстөр курдук, урукку си-эннэр оонһуур площадкаларын көтүрэн, саҥа беседа онорбут-тара мастер быыстарыгар кэрэ-тик көстөр.

«Дьон сүрэхтээх да буо-лар эбит» диэн сөбөһүн эрэ. Бу сирдээһи Брайга атас-доһор күүлэйдээн астынар, уруу хонор-өрүүр. Саха ыалын үгэһинэн хайа да ыалдыт чэйдээбэккэ тахсыбат. Төрөппүттэрэ Вален-тиналаах Георгийы сирдээхтик иһиппиттэрэ бу буолар.

Совхоз, колхоз үлэһитэ дьон-ноох Эверстовтар олох кыра эр-дэхтэриттэн үлэһи үөрэнэн, пенсияҕа да олордоллор боку-ойа суох сырыттаһара. Сиэн-нэр котокулар сайын айы кэлэн сынһанан-дуоһуйан бараллар. Бирид дьиктитэ, Эверстовтар ыраах олоорор оҕолорун, сиэннэ-риин дойдularын этинэн-аһынан хааччыла олороллоро буолар. Ол туһуттан Валентина Семеновна саас эрдэ тарбыйах атыылаһан күһүнгэ диэри бөбөйдир, онто күһүн идэһэ буолар, Георгий Иванович — оттуур. Массы-наларынан сылдьан сир аһы-на арааһын хомуйаллар, сиэннэр үксүн сиир буоллаһтара. Ааспы-ты аһатар, тонмуту ириэрэр ыал Эверстовтар буолаллар, дьон-сэргэ истиһэ-истиһэ кэлэллэр. Эверстовтар курдук элбэх ыал бас билэр тиэргэннэрин Брайга кубулуталара буоллар, дьэ, би-ли көрбүөчү Анастасия эппитэ олоххо киирэр буолбат дуо?!

Георгий, Валентина Эвер-стовтарга ис сүрэхтэн уһунук доруобай сылдьалларыгар ба-һарабын, дьону үөрдэ сылдьар киһи аһыаабыта ыраатта, са-нааһыт саппаһыратын, сиэннэ-ригэ эһигини батыһан сүрэхтээх, дьоннорун холбурунан үрдүк үөрэхтээх дьонун дьон буола улааттыннар диэн алгыбын. Олоһу усуллубуйа буолбатах, киһи бэйэтэ киэргэтэр.

Ангелина ДАНИЛОВА

ПОЧЕМУ ПРИОСТАНАВЛИВАЮТСЯ ОПЕРАЦИИ ПО СЧЕТАМ В БАНКЕ

Лицам, обязанным пред-ставлять налоговую декларацию (расчет) в электронной форме, налоговые органы направляют документы в электронной форме по телекоммуникационным кана-лам связи (ТКС) через оператора электронного документооборота (далее – ЭДО).

Вышеперечисленные лица обя-заны обеспечить получение до-кументов от налогового органа в электронной форме по ТКС че-рез оператора ЭДО. Также они обязаны передавать налоговому органу квитанции о приеме та-ких документов в электронной форме по ТКС через оператора ЭДО. Срок - в течение шести дней со дня их отправки налоговым органом.

Это положение применяется также в тех случаях, когда нало-говые органы направляют требо-вания о представлении докумен-тов, о предоставлении пояснений и (или) уведомления о вызове в налоговый орган.

Если налогоплательщик не передал налоговому органу кви-танцию о приеме требований или уведомления о вызове в нало-говый орган в течение 10 дней со дня истечения срока, операции по счетам в банке и переводы его электронных денежных средств могут быть приостановлены.

Налоговые органы контро-лируют своевременность пред-ставления квитанций о приеме документов. Операции по счетам в банке и переводы электронных денег приостанавливаются, если:

- квитанция не поступила – в течение 10 рабочих дней со дня истечения 6-дневного срока;
- налогоплательщик не пред-ставил требуемые документы, пояснения,
- не явился по уведомлению о вызове.

Для упрощения процедуры обработки требований о пред-ставлении пояснений, направ-ленных в электронной форме по ТКС, в составе требований

дополнительно формируются файлы приложений в электрон-ной форме.

Налогоплательщики при представлении пояснений вправе использовать рекомендуемую формализованную форму ответа и, соответственно, направить от-вет по ТКС. Рекомендуемые фор-мы, формат и порядок заполне-ния ответа на данное требование для представления в налоговый орган приведены в Приложе-нии 2.11 к Письму ФНС России от 16.07.2013 № АС-4-2/12705 (в редакции от 07.04.2015). Ответ, составленный по рекомендуемой форме, направляется налого-плательщиком в установленном формате по ТКС через опера-тора ЭДО. Применяется опись до-кументов, утвержденная прика-зом ФНС России от 29.06.2012 N ММВ-7-6/465@.

Использование формализо-ванной формы ответа помогает избежать ошибок при подготов-ке ответа. Т.к. исключает ручную обработку информации, также сокращает затраты времени на подготовку ответа, а сам ответ в таком случае не требуется фор-мулировать в свободной форме.

Данные формализованные ответы следует использовать в случае исправления техниче-ских ошибок переноса показате-лей счетов-фактур в книги поку-пок, книги продаж и пр. Если же налогоплательщиком допущена ошибка в графе «Стоимость» или «Сумма НДС», то в таких случаях следует представлять уточнен-ную налоговую декларацию.

Налогоплательщикам реко-мендуем обратить особое вни-мание, обеспечить контроль всей поступающей по ТКС корреспонденции от налоговых органов, своевременно представлять тре-буемые документы (пояснения).

Отдел работы с налогоплательщиками Межрайонной ИФНС России № 5 по РС (Я)

Понедельник, 16 ноября

05.00 Доброе утро
09.00, 12.00, 15.00, 03.00
Новости
09.10, 04.05 Контрольная
закупка 12+

Вторник, 17 ноября

05.00 Доброе утро
09.00, 12.00, 15.00, 03.00
Новости
09.10 Контрольная закупка
12+

Понедельник, 16 ноября

12.30 Д/с «Рио ждет» 16+
13.00, 13.30, 14.00, 15.00,
16.00, 17.00, 18.00, 20.00,
22.00
Новости
13.05, 13.35, 23.00, 06.45
Все на Матч! Прямой эфир.

Вторник, 17 ноября

12.30 Д/с «Сердца чемпионов» 12+
13.00, 13.30, 14.00, 15.00,
16.00, 17.00, 18.00
Новости
13.05, 13.35, 00.00, 06.45
Все на Матч! Прямой эфир.

18.00 Вечерние новости
18.45 Угадай мелодию 12+
19.10 Давай поженимся! 16+

Среда, 18 ноября

05.00 Доброе утро
09.00, 12.00, 15.00, 03.00
Новости
09.10 Контрольная закупка
12+

Четверг, 19 ноября

05.00 Доброе утро
09.00, 12.00, 15.00, 03.00
Новости
09.10, 04.30 Контрольная
закупка 12+

12.15, 21.30 Т/с «Влюбленные женщины» 16+
14.25, 15.15 Время покажет 16+

Пятница, 20 ноября

05.00 Доброе утро
09.00, 12.00, 15.00
Новости
09.10 Контрольная закупка
12+

Суббота, 21 ноября

05.00 Доброе утро
09.00, 12.00, 15.00, 03.00
Новости
09.10, 04.30 Контрольная
закупка 12+

09.00 Умницы и умники 12+
09.45 Слово пастыря 12+
10.15 Смак 12+

Воскресенье, 22 ноября

06.00, 10.00, 12.00
Новости
06.10 М/ф «Рататуй» 6+
08.10 Армейский магазин 16+

РОССИЯ 1
Понедельник, 16 ноября

05.00, 09.15 Утро России
09.00, 11.00, 14.00, 17.00,
17.50, 20.00
Вести
09.55 О самом главном 12+

Вторник, 17 ноября

05.00, 09.15 Утро России
09.00, 11.00, 14.00, 17.00,
17.50, 20.00
Вести
09.55 О самом главном 12+

Среда, 18 ноября

06:30 Дойдум дьоно (Бэрдэгэс ТВ) 6+
07:00 Сага күн-Новый день 6+

понедельник 16

06:30 Дойдум дьоно (Бэрдэгэс ТВ) 6+
07:00 Сага күн-Новый день 6+

вторник 17

06:30 Дойдум дьоно (Амма ТВ) 6+
07:00 Сага күн-Новый день 6+

Пятница, 20 ноября

05.00, 09.15 Утро России
09.00, 11.00, 14.00, 17.00,
17.50, 20.00
Вести
09.55 О самом главном 12+

Четверг, 19 ноября

05.00, 09.15 Утро России
09.00, 11.00, 14.00, 17.00,
17.50, 20.00
Вести
09.55 О самом главном 12+

Суббота, 21 ноября

04.45 Х/ф «Срок давности» 16+

Пятница, 20 ноября

05.00, 09.15 Утро России
09.00, 11.00, 14.00, 17.00,
17.50, 20.00
Вести
09.55 О самом главном 12+

Суббота, 21 ноября

04.45 Х/ф «Срок давности» 16+

Воскресенье, 22 ноября

05.50 Х/ф «Тревожное воскресенье» 16+

ОЛОХТОН ХААЛЫМА!
«Энсиэли» хаһыакка сибээс отделение-ларьнан, общественнай сурутааччыларынан 2016 сыл бастаан агарыгар суругу ытытлар.

12:30 Д/с «Рио ждет» 16+
13:00, 13.30, 14.00, 15.00,
16.00, 17.00, 18.00, 20.00,
22.00
Новости
13.05, 13.35, 23.00, 06.45
Все на Матч! Прямой эфир.

БИЛЛЭРИИЛЭР

ГКУ РС(Я) «Центр поддержки предпринимательства РС(Я)» совместно с АУ ДПО «Бизнес-школа» РС(Я) при Министерстве по делам предпринимательства и развития туризма РС(Я) приглашает 17-18 ноября 2015г. СУБЪЕКТОВ МАЛОГО И СРЕДНЕГО ПРЕДПРИНИМАТЕЛЬСТВА НАМСКОГО УЛУСА принять участие в бесплатном семинаре по теме:

- «УПРАВЛЕНИЕ ГОСУДАРСТВЕННЫМИ И МУНИЦИПАЛЬНЫМИ ЗАКУПКАМИ».

По итогам обучения выдается сертификат.

Подробные справки по телефону: **89248737751, 705-874.**

ВНИМАНИЮ ПЛАТЕЛЬЩИКОВ КВАРТИРНОЙ ПЛАТЫ!

АО «Намкоммунтеплоэнерго» напоминает населению о необходимости погашения задолженности по квартирной плате. При задолженности более 2-х месяцев, будет подано исковое заявление мировому судье о принудительном взыскании суммы задолженности.

Оплата принимается в кассе АО «Намкоммунтеплоэнерго» по адресу: с. Намцы, ул. Чернышевского, 14 (Гранильный завод) с 08.30 до 17.00, перерыв 12.30-14.00

Сылгы сизэлин, кутуругун атыгылаабын.

Тел. **89644168900, 89841184819, 25-2-70**

® **Массаж** по восточной методике.

Тел. **89659940827**

® В магазине «Диана» (с. Намцы, универмаг) **поступление унгов** от местных производителей.

® **Грузовые перевозки.**
Тел. **89644232507**

Бар дьон көгүл хаһыата – «ТУЙМААДА»

® «ТУЙМААДА» общественной-политической хаһыакка 2016 сыл бастакы аңаарыгар сурутуу ытытыллар.

«ТУЙМААДА» хаһыакка тыа сириг кыһарбаннаах олохун, политика, экономика, быыбардар густарынан кырдыктаах суруйуулар, ону сэргэ «Олох көстүүлэрэ», «Дьылжа хаан», «Эйгэ», «Баай байанай», «Иччи», «Таптал таабырына», «Араас» о.д.а. бэрт сэргэх балаһалар бэчээттэнэлэр. Бэчээттэнэр суруйуулар ардыгар аралдьытаахтара, сороһор соһутоохтара.

Сурутуу сыаната 6 ыйга маннык: Киин улуустарга – 1144 солк. 32 харчы, Бүлүү бөлөх улуустарыгар – 1363 солк. 50 харчы, хотугу улуустарга – 1472 солк. 34 харчы.

БОЛБӨЙУҢ! Сурутуу хас бириддиэтэ 50-нуу тыһ. солкубайдаах үс сүрүн бириистээх! Атын да сыаналаах бириистэр эмиз оонньоноохтара: улахан ЖК-телевизор, холодильник, аныгы суотабай телефон о.д.а. Алта ыйга толору суруттарбыттар эрэ бириистээх сурутууга кытталлар.

Көхтөөхтүк сурутун, бириистэ сүүйүн! «Туймааданы» сурутуон – кырдыгы билиэн, олоххор ситиһиилээх буолуон.

«ТУЙМААДА» редакцията

® «ТӨРҮТ УУ» ТЭРИЛТЭ БИЛЛЭРЭР:

19 лиитэрэлээх бутыллаах БИРААС УУНУ биһигиттэн мэлдьи атыгылааһа сөп. Атыгы бааллар помпалар, кулердар, ону таһынан скандинавской хаамыы торуоскалара.

Кирдээх, саһарбыт уонна хайдыһылаах баллоннары төттөрү ылбаһыт.

Нам: Чернышевской ул. 6-та, «Олонхо» аты киинэ.

Аһааны: Лена ул. 16-та.
Аадырыска тиэрдии телефоннара: **МГФ-873-73-11, МТС-300-11-70**

Намское Управление социальной защиты населения и труда в связи со вступлением Федерального Закона № 442 от 28.12.2013 г. «Об основах социального обслуживания граждан в Российской Федерации», сообщает о предоставлении социально-медицинской услуги населению-обучение родственников, получателей социальных услуг, практическим навыкам общего ухода-массажу.

Просим пожилых граждан (мужчины — 60 и более лет, женщины — 55 и более лет), инвалидов, семей с детьми инвалидами, нуждающихся в услугах массажа по показанию врача, подойти в Управление социальной защиты населения и труда Намского улуса в рабочее время.

С собой иметь: направление от врача, справку о составе семьи, справки о доходах и личные документы.

По вопросам обращаться по тел. 42947

реклама

ССУДО-СБЕРЕГАТЕЛЬНЫЙ СОЮЗ

ОДИН ШАГ — ТРИ ЦЕЛИ

займы

без проволочек

и переплат

сбережения

сформируйте

собственный фонд

сбережений

помощь

подготовка и сдача

отчетности ИП, ООО

с. Намцы, ул. Ст. Платонова 5/1, (магазин «Туйара», 2 этаж)
www.ssscredit.ru

тел. 43089, 89247601445, 89143034743
моб. 8-924-594-11-11 (WhatsApp)

Считать **недействительным** утерянный военный билет НЧ № 2544682 от 29.03.00 г. на имя Слепцова Петра Петровича.

РАСПОРЯЖЕНИЕ

30.10.2015 г. № 1423-р с. Намцы
Об обновлении состава совета по развитию детских движений при главе МО «Намский улус»

В целях координации усилий и создания действенного механизма взаимодействия заинтересованных структур в продвижении и реализации эффективной государственной политики в сфере развития детского движения в Намском улусе, распоряжаюсь:

1. Обновить состав совета по развитию детских движений при главе МО «Намский улус» в следующем составе:

Атласов А.П. — глава МО «Намский улус», председатель совета;

Сивцева И.И. — первый заместитель главы МО «Намский улус», заместитель председателя;

Жергина Ю.П. — главный специалист УпСиМП МО «Намский улус», секретарь.

Члены:
Протопопов О.Н. — начальник МКУ «Управление образования МО «Намский

улус»;

Заровняева Е.А. — начальник МБУ «Управление культуры и духовного развития»;

Ядреева Е.В. — директор АУ РС(Я) СПО «НПК им. И.Е. Винокурова»;

Касьянов В.Г. — редактор-директор улусной газеты «Энсиэли»;

Степанова Т.Н. — начальник управления по семейной и молодежной политике МО «Намский улус»;

Кутукова А.П. — секретарь КДН и ЗП Намского улуса;

Сивцева К.Я. — председатель туюлбэ «Ипподром»;

Маркова Л.М. — директор ГКУ РС(Я) Намский СРЦН для несовершеннолетних;

Соловьева С.А. — председатель УСДО «Чолбон».

2. Совету по развитию детских движений при главе МО «Намский улус» разработать положение и план работы Совета по развитию детских движений при главе МО «Намский улус» до 30 ноября 2015 г.

3. Опубликовать данное распоряжение на официальном сайте МО «Намский улус».

4. Контроль за исполнением настоящего распоряжения оставляю за собой.

И.о. главы И.И. Сивцева

ААРТЫК
ЭКСПРЕССКРЕДИТ
8-800-100-36-99

Акция «Подарок к Новому году. Верь в чудеса»

Участниками Акции являются все клиенты, оформившие займ с 1 сентября по 30 ноября 2015 г. и закрывшие его своевременно без просрочек до 31.12.2015 г. Главный приз - Ноутбук. Также будут разыграны поощрительные призы. Подробности в представительстве организации, а также по телефону 8-800-100-36-99 с.Намцы ул.И.Винокурова,2 (зд.универмаг) Тел: 43086

Кредиты на любые цели*

реклама

Звонок по России бесплатный
8 800 200-02-90 | www.rshb.ru

* Не запрещенные законодательством Российской Федерации. Подробности по телефону, на официальном сайте и в офисах АО «Россельхозбанк». Генеральная лицензия Банка России №3349 (бессрочная). Реклама.

Распоряжение «12» октября 2015 г. № 107
О проведении отбора получателей субсидии из бюджета Муниципального образования «Никольский наслег» Намского улуса Республики Саха (Якутия) на поддержку сельскохозяйственного производства

В соответствии с Постановлением МО «Никольский наслег» №1 от 26.03.2014г., «Об утверждении правил предоставления в 2014 году субсидий из бюджета Муниципального образования «Никольский наслег» Намского улуса Республики Саха (Якутия) на поддержку сельскохозяйственного производства» распоряжаюсь:

1. Объявить о проведении отбора получателей субсидии по следующим направлениям:
  - Финансовая поддержка проведения племенных работ;
  - Субсидия на возмещение части затрат на покупку сена;
  - Субсидия на возмещение части затрат на строительство изгороди;
  - Субсидия на возмещение части затрат на покупку КРС;
  - Субсидия на возмещение части затрат на покупку сельхозтехники.

Извещение о проведении конкурсного отбора разместить на официальном сайте главного распорядителя бюджетных средств и опубликовать в газете «Энсиэли».

2. Установить срок приема заявок с предоставлением требуемых документов:

Дата начала приема заявок – 16 ноября 2015г;
 Дата окончания приема заявок – 27 ноября 2015г.

3. Собранный пакет документов предоставить в Администрацию МО «Никольский наслег», (с Никольский, ул. Протопопова, 32)
 Справки по тел: 26-446, 26-410

4. Контроль над распоряжением оставляю за собой.

Глава МО «Никольский наслег» Р.Е. Ипполитов

Извещение о проведении конкурса на получение субсидии администрации МО «Никольский наслег» на поддержку племенных работ.

1. Полное наименование и адрес организатора конкурса: Администрация МО «Никольский наслег» Намского улуса РС(Я),

678383, РС(Я), Намский улус, с.Никольский, ул.Протопопова,32

2. Предмет конкурса: Субсидия администрации МО «Никольский наслег» на поддержку проведения племенных работ.

Срок приема заявок и документов на участие в конкурсе: Дата начала приема заявок – 16 ноября 2015г;

Дата окончания приема заявок – 27 ноября 2015г.

3. Место приема заявок и консультирования по вопросам подготовки пакета документов и участия в конкурсе:

Почтовый адрес: 678383, РС(Я), Намский улус, с.Никольский, ул.Протопопова,32
 Электронный адрес: nikolskymo@mail.ru
 Контактный телефон: 24-9-30, 89248653183

4. Перечень документов, необходимых для участия в конкурсе, требования к форме и содержанию заявки и документов, требования к участникам конкурса:

- копии паспортов руководителей;
- копия свидетельства о гос. регистрации;
- выписка из ЕГРИП;
- копии статистических отчетов за 2014г – 1,2,3 КФХ, 1-Фермер;
- реквизиты банковского счета;
- заявление на получение субсидии;
- платежные документы;
- договор поставки (купли-продажи);
- товарная накладная;

- договор подряда;
- банковские документы.

Извещение о проведении конкурса МО «Никольский наслег» на возмещение части затрат на покупку сена.

1. Полное наименование и адрес организатора конкурса: Администрация МО «Никольский наслег» Намского улуса РС(Я),

678383, РС(Я), Намский улус, с.Никольский, ул.Протопопова,32

2. Предмет конкурса: Субсидия администрации МО «Никольский наслег» на возмещение части затрат на покупку сена.

Срок приема заявок и документов на участие в конкурсе: 3. Дата начала приема заявок – 16 ноября 2015г;

4. Дата окончания приема заявок – 27 ноября 2015г.

5. Место приема заявок и консультирования по вопросам подготовки пакета документов и участия в конкурсе:

Почтовый адрес: 678383, РС(Я), Намский улус, с.Никольский, ул.Протопопова,32
 Электронный адрес: nikolskymo@mail.ru
 Контактный телефон: 24-9-30, 89248653183

6. Перечень документов, необходимых для участия в конкурсе, требования к форме и содержанию заявки и документов, требования к участникам конкурса:

- копии паспортов руководителей;
- копия свидетельства о гос. регистрации;
- выписка из ЕГРИП;
- копии статистических отчетов за 2014г – 1,2,3 КФХ, 1-Фермер;
- реквизиты банковского счета;
- заявление на получение субсидии;
- платежные документы;
- договор купли продажи;
- счет-фактура;
- банковские документы.

Извещение о проведении конкурса на получение субсидии администрации МО «Никольский наслег» на строительство изгороди.

1. Полное наименование и адрес организатора конкурса: Администрация МО «Никольский наслег» Намского улуса РС(Я),

678383, РС(Я), Намский улус, с.Никольский, ул.Протопопова,32

2. Предмет конкурса: Субсидия администрации МО «Никольский наслег» на строительство изгороди.

Срок приема заявок и документов на участие в конкурсе: 3. Дата начала приема заявок – 16 ноября 2015г;

4. Дата окончания приема заявок – 27 ноября 2015г.

5. Место приема заявок и консультирования по вопросам подготовки пакета документов и участия в конкурсе:

Почтовый адрес: 678383, РС(Я), Намский улус, с.Никольский, ул.Протопопова,32
 Электронный адрес: nikolskymo@mail.ru
 Контактный телефон: 24-9-30, 89248653183

6. Перечень документов, необходимых для участия в конкурсе, требования к форме и содержанию заявки и документов, требования к участникам конкурса:

- копии паспортов руководителей;
- копия свидетельства о гос. регистрации;
- выписка из ЕГРИП;
- копии статистических отчетов за 2014г – 1,2,3 КФХ, 1-Фермер;
- реквизиты банковского счета;
- заявление на получение субсидии;
- платежные документы;
- договор подряда;
- локальная смета;
- счет-фактура;
- акт выполненных работ (формы КС-2, КС-3);
- проект, техническое усло-

- вие;
- банковские документы.

Извещение о проведении конкурса на получение субсидии администрации МО «Никольский наслег» на возмещение части затрат на покупку коров.

1. Полное наименование и адрес организатора конкурса: Администрация МО «Никольский наслег» Намского улуса РС(Я),

678383, РС(Я), Намский улус, с.Никольский, ул.Протопопова,32

2. Предмет конкурса: Субсидия администрации МО «Никольский наслег» на возмещение части затрат на покупку КРС.

Срок приема заявок и документов на участие в конкурсе: 3. Дата начала приема заявок – 16 ноября 2015г;

4. Дата окончания приема заявок – 27 ноября 2015г.

5. Место приема заявок и консультирования по вопросам подготовки пакета документов и участия в конкурсе:

Почтовый адрес: 678383, РС(Я), Намский улус, с.Никольский, ул.Протопопова,32
 Электронный адрес: nikolskymo@mail.ru
 Контактный телефон: 24-9-30, 89248653183

6. Перечень документов, необходимых для участия в конкурсе, требования к форме и содержанию заявки и документов, требования к участникам конкурса:

- копии паспортов руководителей;
- копия свидетельства о гос. регистрации;
- выписка из ЕГРИП;
- копии статистических отчетов за 2014г – 1,2,3 КФХ, 1-Фермер;
- реквизиты банковского счета;
- заявление на получение субсидии;
- платежные документы;
- договор купли продажи;
- счет-фактура;
- банковские документы.

Извещение о проведении конкурса на получение субсидии администрации МО «Никольский наслег» возмещение части затрат на покупку сельхозтехники.

1. Полное наименование и адрес организатора конкурса: Администрация МО «Никольский наслег» Намского улуса РС(Я),

678383, РС(Я), Намский улус, с.Никольский, ул.Протопопова,32

2. Предмет конкурса: Субсидия администрации МО «Никольский наслег» на возмещение затрат на покупку коров.

Срок приема заявок и документов на участие в конкурсе: 3. Дата начала приема заявок – 16 ноября 2015г;

4. Дата окончания приема заявок – 27 ноября 2015г.

5. Место приема заявок и консультирования по вопросам подготовки пакета документов и участия в конкурсе:

Почтовый адрес: 678383, РС(Я), Намский улус, с.Никольский, ул.Протопопова,32
 Электронный адрес: nikolskymo@mail.ru
 Контактный телефон: 24-9-30, 89248653183

6. Перечень документов, необходимых для участия в конкурсе, требования к форме и содержанию заявки и документов, требования к участникам конкурса:

- копии паспортов руководителей;
- копия свидетельства о гос. регистрации;
- выписка из ЕГРИП;
- копии статистических отчетов за 2014г – 1,2,3 КФХ, 1-Фермер;
- реквизиты банковского счета;
- заявление на получение субсидии;
- платежные документы;
- договор купли продажи;
- счет-фактура;
- банковские документы.

ЫҤИРЭХ ТЫҤҢАР

Күндү тапталлаах эдьийибитин, балтыбын, элбэх хаан аймак оҕолор эдьийидэрин АКУЛИНА НИКОЛАЕВНА ЛУКИНАНЫ үтүө-мааны күнүнэн — 65 сааскын томточчу туолбут өрөгөйдөөх үбүлүөйүнэн ис сүрэхпититтэн итиитик-истинник эбэрдэлибит!

Күндү киһибитигэр баҕарабыт чэгиэн доруобуйаны, кэрэ санаа кэккэлэстин, эрэл санаа энэрдэстин, уйгу-быйан олохтон, аймактарын, сиэнэрин уостубат тапталлара, бар дьонун ахсаабат махтала сүрэххин үөртүн, сүргэбин көтөхтүн! Чугас дьонун уйаҕас тапталыгар сууланан, бар дьонун сылаас сыйһаныгар уйдаран күүс-көмө, сүбэ-ама, өйбүлтирэх буоларын иһин барҕа махталбытын этэбит! Биһиги туспутугар ахсаабат кыһамнын, уҕараабат болдомтон иһин истинник махтанабыт! Ыллыктаах санаабынан, сылаас сыйһангынан, үтүө сүбэбинэн инникитин да барыбытын араҥаччылыы-арчылыы сырыт. Дьол-саргы тосхойдун, уруй-тускул улааттын дьон алгыбыт, Эйигин күүскэ таптыбыт, сыллыбыт!

Тапталы, махталы, эбэрдэни кытта биһргэ төрөөбүт эдьийин, быраатын, балтын, күтүөттэрин, кийиитин, оҕолоро, сиэннэрэ

Күндү киһибитин, амарах аҕабытын, эйэҕэс эһэбитин, хос эһэбитин, Хамаҕатта олохтооҕо АРГУНОВ НИКОЛАЙ АФАНАСЬЕВИЧЫ 75 сааскын туолбут кэрэ-бэлиэ күнүнэн итиитик-истинник эбэрдэлибит!

Улууспут кырыы нэһилиэтин Салбан дьонун республика, оройуон, «Нам», «Комсомольскай» совхозтар салайааччыларын, ыраактан-чугастан кэлбит ыалдьыттары сыдаам сырыылаах тимир көлөнөн түөрт уонча сыл устата туох да саахала суох таспыт суопарга, бар дьонго үтүнү баҕарар аламаҕай майгылаах киһиэхэ үгүстүк махтаналларын киэн тутта истэбит.

Күн күбэй ийэбит, эйэҕэс эбэбит, хос эбэбит Анна Даниловналыын аал уот оттунан, алаһа дьэ тэринэн 4 кыыс оҕону төрөтөн, бүөбэй-дээн иитэн, үөрэттэрэн, дьоллоох оҕо сааһы бэлэхтээн, үлэһит ыал дьон оҕордугут. Истин-иһирэх сыйһангыт, үтүө кыһамныгыт, бастын иитиитигит, ситиһиилээх үлэбит, дьонго истин сыйһангыт биһиэхэ, сиэннэргитигэр, хос сиэннэргитигэр холобур буолар.

Күндү киһибитигэр чэгиэн доруобуйаны, этэнгэ буолууну, дьолу-соргуну баҕарабыт уонна күн бүгүнүн курдук эдэрди эрчимнэ-эктик, үөрэ-көгө сүбэли-амалы сырыт дьон алгыспытын аһыһыт!

Эбэрдэни кытары кыргыттары, күтүөттэрин, сиэннэрин, хос сиэннэрин Майаттан, Дьокусайтан, Орто Халыматтан, Томпоттон, Хамаҕаттан, Салбантан

ОБЪЯВЛЕНИЕ

17 ноября 2015 года с 14:30 часов, в здании МБУ ЦД «Сайды» с.Кысыл-Деревня состоится открытие Консультационно-Методической площадки и проводится семинар по направлению «Разведение скороспелых видов сельскохозяйственных животных», с участием Главы крестьянского фермерского хозяйства «Саха Кролик» Гви-нашвили Юлии Альбертовны. Просим всех желающих принять активное участие.

Наследная администрация

КӨРДӨӨХ КЭПСЭЭННЭР...

60-с сылларга Саха сиригэр магнитофон саҕа күөдьүйэн ээрэ. Биир сарсыарда Миитэрэй дьэн сэттискэ үөрэнэр уол эбэтин дьээбэлэбит:

— Эбээ, ханнык арыгыны сөбүлүүгүн?

— «Моччуорускайы».

— Онтон өссө ханнык арыгыны сөбүлүүгүн?

— «Арасыйыскайы», оттон эрайдэмэ, баар буоллабына куттаҕын дии, — диэбит.

Онтон уол магнитофонун холбообутугар, эбэтэ: «Тыйы, нохоо, ити мин курдук ким сангаран кэлэ?» — дьэн ыйыһыт.

Онтон сиэнэ уол: «Эбээ, магнитофону холбообутум», — дьэн баран магнитофонун эбэтигэр аҕалан көрдөрөн, эбэтин соһуптут. «Тыйы, үүт-үкчү мин курдук сангаран, дьэ, дьикти сөп эбит».

***

Биирдэ Настаа эмээхсин тайахтанан оскуола таһынан ыалын эмээхсинигэр, үөлээннээҕэр ыалдьытты баран иһэн көрдөбүнэ, арай, оҕо бөҕө оскуола тэлгэһитигэр мээчик былдьаһан хаһы-ыһы буолан сүүрэкэли ахай сылдьалларын чарапчылана-чарапчылана көрөн сиэнин Миитэрэйи булан ылан дьөлө хаһытаан ыңгыран ылбыт.

— Нохоо, манна кэлэн сүүрэкэли оонньуу сылдьабын дуо, иэккэйимээт, ынахтаргы уулаппакка, сип-сibiliгин дьийээр баран ынахтаргы уулата оҕус, — диэбит.

Физкультура учуутала: — Настаа эмээхсин, бу физкультура уроуга, сиэнин манна үөрэнэ сылдьар, онон мэхэйдээбэккэ, баһаалыста, дьийээр бар, — диэбит. Ону эмээхсин: — Манньк урукко баар үһү дуо? Сүүрэр, мэнктии сылдьар, олох булгуччу дьийээр бар, —

дьэн сэттис кылааска үөрэнэр Миитэрэй дьэн сиэнин булгу сөрөөн дьийэттигэр илдьибит.

Нөнүө күнүгэр Настаа эмээхсин эмиз оскуола таһынан тайахтанан билэр эмээхсинигэр ыалдьытты баран иһэн иһиттэбинэ оскуола иһигэр оҕолор ыллыыр саналара иһиллэр үһү. Эмээхсин иһиллээмэхтээн баран оскуолаҕа кирибит уонна тайаһын тос-тос тыаһатан ырыа иһиллэр кылааһыгар тийбит. Арай көрбүтэ төрдүс кылааска үөрэнэр Балбаара дьэн сиэнэ ыллыы бөҕө олорорун көрөн соһуйуу бөҕөнү соһуйан, аймана түспүт:

— Хотуой, бу дьийээр баран дьийэбин-уоккун хомуйбакка, манна кэлэн ыллаан ыыра бара олорорун дуо, сип-сibiliгин дьийээр бара оҕус, иэккэйимээт, — дьэн дьийэттигэр үүрбүт.

Учуутала: — Бу ырыа уроуга ээ, — дьэн этэ сатаабытын эмээхсин истибэтэх.

Настаа эмээхсин уола сопхуска биригэдьириинэн үлэлиир. Киһэ уола үлэттэн бүтэн кэлэн баран ийэтин сүрдээх дьонуннаах куолаһынан ыңгыран ылар:

— Ийээ, манна мин таспар кэлэн олоппоско олор уонна ми-игин болдомтолоохтук иһит, — диэбит. «Тыйы, тойоммут туох буолан кэллээҕэй?» дьэн эмээхсин ботугуруур.

— Ийээ, оскуолаҕа сылдьан оҕолор уроктарын ыспыккын. Оскуолаҕа, ийээ, оҕолору туохха барытыгар үөрэттэллэр — ыллы-ырга-туойарга, сүүрэгэ-көтөргө эмиз. Онон аны оскуолаҕа сылдьыма, — диэбит. Онтон эмээхсин улахан буруйу оҕорбут буолан, улун саҕата суох истэн олорбут.

Зинаида ТИХОЛОВА, Нам

ТЕЛЕФОН ЕДИНОГО КОНТАКТ-ЦЕНТРА ФНС

ФНС России открыла для налогоплательщиков бесплатный общедоступный телефонный номер единого Контакт-центра - 8800-222-22-22.

Обратившись по телефону в Контакт-центр, налогоплательщики могут получить информацию по вопросам, связанным с налогообложением: о сроке уплаты имущественных налогов, процедурах государственной регистрации, порядке получения имущественных и социальных вычетов, возможностях электронных сервисов ФНС России, графике работы инспекций и др.

Единый Контакт-центр ФНС России обслуживает налогоплательщиков в установленные рабочие часы с учетом часовых поясов. В остальное время он работает в режиме автоинформатора.

Открытие общедоступного телефонного номера единого Контакт-центра позволит налогоплательщикам получать информацию по наиболее актуальным вопросам налогового администрирования бесплатно, вне зависимости от места нахождения и в удобное для них время.

Отдел работы с налогоплательщиками Межрайонной ИФНС России № 5 по РС (Я)

КЭРИЭСТЭБИЛ

Биһиги ыал саамай мааны соботох уолбут, убайбыт, бырааппыт, сиэммит, аҕабыт Дьяконов Андрей Николаевич сэтгннн 13 күнүгэр ыарахан ыарыыттан эмискэ барбыта 3 сылын туолла.

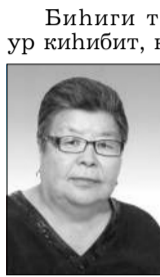

1978 с. балажан ыйын 9 күнүгэр бастакы кыыс оҕо кэнниттэн төрөөн олус үөрпүтэ. Хатырыкка оҕо саадыгар сылдыбыта. Оҕо сылдьан наһаа көрсүө-сэмэй этэ. Ис-иһиттэн үлэни сөбүлээн үлэлиирэ, балтыларын көрөрө иһтэрэ. Олус аһынгаас этэ. Ил-итигэр айылҕаттан бэрлилибит талааннааҕа, ханнык баҕарар быраҕыллыбыт тимиртэн булан наадалааһын онгосторо. Аҕатын батан техникаҕа олус сыстаҕаһа, тэбис-тэнгэ аҕатын кытта массына ханнык баҕарар көрүнэр өрөмүөннэһэрэ, онгосторо. Бэйэтин массынатын олус ыраастык, харыстаан, көрө-истэн тутара. Массынатын иһэ өрүү ыраас, хаһан да туга да тыһаабаат-ууһабаат, барыта уурбут-туппук курдук буолара. Аҕатын кытта «Хаар айанга» кыттарыгар, күрэхтэһиригэр уһун түүнү быһа, хас да күнү сүптү массынатын кырааскалаан, ойуулаан үчүгэй баҕайытык киирэрэпиттэ ол күн өссө биер талаанын арыйбыта. Онно үчүгэй маневреннай көрдөрүүлэри ситиһэн 2-с миестэни ылан үөрбүттэрэн-көпшүттэрэ. Спорт ханнык баҕарар көрүнэр сыстаҕаһа. Күрэхтэстэринэ хайаан да бириистээх миестэҕэ тиксэрэ. Өрүү кэлэ-бара кэһиилээх буолара. Булт диян баран мунука ытаабыт киһи этэ. Олус байанайдааҕа.

Андрейга тула өттүгэр арыаллыр доборо-атаһа наһаа элбэҕэ. Бары кинини кэтгээр-манаһар курдуктара. Эдэрдиин кырдьаҕастыын барыларын кытта тапсан добородоһор. Ис-иһиттэн бэһиэлэй, дьээ-бэлээх буолан кимниин да кыһыһырсыбат, барытын күлүлээк курдук онгосторо. Төрөөбүт, улааппыт Түбэтин олус сөбүлүүрэ. Санаатарын айы тахса турара. Эбэттигэр тапталлаах сиэн буолан, ас миннигэһэ киниэнэ буолара. Эбэтин олус күндүтүк саныыра, ахтара.

Оҕобут олус элбэх былааннааҕа, кини сатаабатаҕа-кыайбатаҕа диян суоҕа. Оҕолорун, кэргэнин олус күүскэ таптыыра, харыстыыра, үрдүктүк тутара. Дьылда-хаан ыйааҕа ыарахан да буолар эбит, олоҕу таптыыр баар-суох оҕобутун, убайбытын, бырааппытын, аҕабытын ылан барбытыттан ытманыйабыт, хараастабыт. Номнуо 3 ыл аастар да хаһан да умнубаппыт, өрүү саныыбыт, ахтабыт, таптыыбыт. Баара буоллар элбэҕи да оноруохтаах, ситиһиэхтээх этибит. Күндү оҕобут, быдан дьылларга бырастыы!

Ийэтэ, эбэтэ, эдьийэ, балтылара

Биһиги таптыыр, суохтук киирибит, күндү ийэбит, эбэбит Новгородова Феврония Гаврильевна ыарахан ыарыыттан күн сириттэн барбыта сэтгннн 17 күнүгэр биер сыла буолар.

Феврония Гаврильевна 1946 сыллаахха бэс ыйын 8 күнүгэр Партизан нэһилиэгэр Анна Федоровна уонна Гаврил Афанасьевич Новгородовтар дьэи кэргэнгэ үһүс оҕонор күн сирин көрбүтэ. Оҕо сааһа «Үөһээ дьэи» диян сиргэ ааспыта. Ол сылларын куруутун истинник саныыра-ахтара. 1953 с. Партизан 8 кылаастаах оскуолатыгар «0» кылааска үөрэнэ киирэр. Салгыы Намга баран 1965 с. 11 кылаастаах орто оскуоланы бүтэрбитэ. Оскуолаҕа үөрэнэ сылдьан туйгун үөрэнэччи, оскуола олоҕор бастын кыттааччы этэ. Туйгун үөрэбин иһин хайҕанан 1961 с. Саха АССР үөрэнэччилэрин делегациятыгар киирсэн Москва куоракка экскурсиялаан-күүлэйдээн кэлбитэ. Оскуоланы бүтэрэн баран «Оскуола-үлүс-үрдүк үөрэх» эдэр ыччат ыгырытынан салайтаран 2 сыл ыанньыксыттаабыта. Онно үрдүк көрдөрүүнү ситиһэн «Лучшая доярка ЯАССР» аатын ылбыта. Ол үлэли сылдьан Нам оройуонун комсомолун уонна Саха сирин комсомол обкомун пленумун чилиэнинэн таппытыбыта. Иваново куоракка биер сыллаах бухгалтер курсун бүтэрэн кэлэн «Нам» совхозка үлэтин салгыты. Онно совхоз реммастарыкыйыгар нормировщиктынан, 1974 с. совхоз киин кассатыгар кассирьан үлэлиир. 1976 с. Ярославль куорат тыа хаһаайыстыбатын техникумун бүтэрэр. 1979 с. кылаабынай бухгалтер солбуяаччытынан, онтон 1981 с. кылаабынай бухгалтерьанан ананар.

Биһиги ийэбит бэйэтин көлүөнэ дьонун курдук олох хамыгытын-сайдьытын этинэн-хаанынан билэ улааппыта, ол да иһин оҕо эрдэбиттэн сыты-хотуу, барыны бары билэ-көрө, үөрэххэ-үлэҕэ өрүүтүн инники күөнгэ сылдьара. Ол үтүө хаачыстыбалара үлэһит-салайааччы буоларыгар олуктөһүү буолбуттара.

Совхозка кылаабынайды олонор элбэх эдэр кыргыттары суот-учуот дьыалатыгар иитэн-үөрэтэн, бухгалтер идэтигэр үөрэттэрэн (Иваново куоракка, Дьокуускайдааҕы тыа хаһаайыстыбатын техникумугар), ол да иһин бүгүн кинини махтана санааччылар элбэхтэр. Бухгалтер диян идэ бу аһардас сыппараны үөһэ-аллара сыымайдаһын буолбатах. Бу сыппаралар кэннилэригэр хас биердии үлэһит киһи, улахан тэрилтэ олоҕо-хамнаһа, үлэтэ сырдаттылар-ыйылылар, инникигэ сорук туруоруллар хамсатар күүс буолар. Ити сыллардаахха үлэ саамай үгэннээн турар кэмнэрэ этэ, «Нам» совхоз 3 улахан

отделениелаах: 1 Хомустаах, Партизан, Үөдэй. Суот-учуот үлэһиттэрэ, саамай элбэхтэ, 16 киһи бары биер түмсүүлээхтик ыйдааҕы, кварталлааҕы, сыллааҕы отчуоттарын хойутаппакка, график быһыытынан лоп-бааччы үрдүкү тэрилтэлэргэ туттаран иһэллэрэ. Сыллааҕы отчуот саҕана түүн 12-1 чааска дияри үлэлиир этилэрэ. Ийэбит хойукка дияри саныыр этэ Саха сиринэҕи тыа хаһаайыстыбатын министрствотын финансовай отделыттан махтал ылбытыгарын. Кини суот-учуот дьыалатыгар үрдүк билилээгин, уопуттааҕын бэлиэтэн 1989 сыллаахха Нам оройуонун Тыа хаһаайыстыбатын управлениетын кылаабынай бухгалтерьанан аһаммыта. Бу үлэтигэр үрдүк таһаарылаахтык үлэлээбитэ.

Ийэбит дьүөгэлэринээн тустаах үлэтин таһынан нэһилиэккэ, совхозка ытыгылар араас общественнай үлэлэргэ өрүү көхтөөхтүк кыттыра. Ол курдук, нэһилиэк түөлбөлэрин (агитзалар) тэрээһиннэригэр, совхоз үлэтин быйдыктыаах, күндүл ыгар кэмнэригэр баһаам элбэх субютууньуктарга: күһүн хотонору сыбааһына, сааһын хотон хаарын түһэригэ, күрүү маһын бэлэмнээһингэ, эбии аһылык бэлэмнээһингэ, оттоонунга, хомуурга уо.д.а.

1992 с. Иван Серафимович Шараповтыын холбоһон ыал буолбуттара. 1993 с. олох улэрийытын тутуһан Дьокуускай куоракка көһөн киирибиттэрэ. Онно араас тэрилтэлэргэ үрдүк таһаарылаахтык үлэлээбитэ. Ол иһигэр өр кэмгэ «ЭПЛ-Даймонд» алмаһы кырылыгыр собуотугар үлэлээн сэмэй кылаатын киллэрситбитэ. Кини сыралаах үлэтин республика, төрөөбүт улууһа, үлэлээбит нэһилиэгэ үрдүктүк сыаналаабытара. 2004 с. СР правительствотын Бочуотуннай грамотатынан, «СР тыатын хаһаайыстыбатын ветерана» бэлиэнэн наҕараадалаһаммыта, «Үлэ ветерана» аатын ылбыта, 2010 с. 1 Хомустаах нэһилиэгин «Бочуотун кинигэтигэр» киллэриллибитэ.

Күн күбэй ийэбит күн сиригэр икки оҕотун көрдөрөн, иитэн киһи-хара онгортоту, сиэннэрдээх буолуу дьолун биллэ, дьон тэнгэ үлэлээн-хамсаан дьонуннаах олоҕу олонор ааста. Күндү киһибит олонор ааспыт олоҕо, олоххо тардыһыта, дьонго-сэргэҕэ үтүө, амарах сыһыана, үлэҕэ-хамнаска эппиэтинээһин, көнө, сэмэй майгыта биһиэхэ үтүө холобур буолу туруо. Ийэбит кэрэ мөссүүнүн сүрэхпитигэр өрүү илдэ сылдыаахпыт, үтүө аатын үйэтитэр олоҕу онгостунан олоруохпут.

Биһиги ийэбитин сүтэрбит ыарахан кэммитигэр күүс-көмө, тирэх буолбут биер дойдулаахтарбытыгар, уруу-хаан дьоммутугар махталбытын биллэрэбит уонна барыгытыгар дьоллоох-соргулаах олоҕу баҕарыбыт.

Кыһа, уола, кийиитэ, сиэннэрэ

ИДЬУО ИҺИТИННЭРЭР

АТАХ СЫГЫННААХ ОҒОНУ БАТЫҢЫНАРБЫТ

Сэтгннн 2-9 кк. уопсайа 24 иһитиннэри киирибит. Ол иһигэр эт-сигин өтгүнэр эчэйии — 8, суол саахала — 2, уоруу — 4, экономикаҕа сэрэхтээх буолуу уонна коррупцияны утары үлэ салаатынан — 2, күүһүлээһин — 1, административнай быраабы кэһии — 6, онтон атын иһитиннэри — 1.

Сэтгннн 5 к. 20ч.10м. дьуһуурунай чааска «Сайлык» маҕаһын атыһылааччыта, маҕаһын иһигэр атах сыгыннаах оҕону батыһынара сылдыар итирик дьахтар киирэн турарын туһунан иһитиннэрбит. Оҕотун атаҕа үлүйбүт быһыылаах диян сабаҕалырын биллэрбит.

Сэтгннн 7 к. 23ч.30м. ДПС инспекторыттан 23ч.30м. патруль кэмтигэр Рыкунов аатынан уулусса 39/1 нүөмэрдээх дьэи аттыгар, олус түргэнник айаннаан иһэр нүөмэрэ суох «Тойота Сурф» маркалаах массынаны тохтоото сатаабытыгар, массына утары суолга киирэн сиэрэ-халты таарыйан ааспытын туһунан иһитиннэрбит. Ол түмүгэр инспектор эчэйбит.

Сэтгннн 2 к. 09ч.15м. гр. Б-тан сэтгннн 1-2 кк. икки ар-

дыларыгар 20ч-тан 09ч.дизри биллибэт киһи «Волна» маҕаһынгга ааны алдьатан киирэн аһы-үөлү уорбутун туһунан иһитиннэри киирибит.

Сэтгннн 7 к. 04ч.15м. гр. К., 1985с.т., 03ч. 00м. саҕана гр. О. уонна гр. С. «Ткани» маҕаһын дьэиэтигэр итирэн баран айдааны тарпыттарын, үөхпүттэрин туһунан иһитиннэрбит. Онтон сэтгннн 7 к. 13ч. 45м. түүн 01ч. 00м. саҕана «Ткани» маҕаһын дьэиэтигэр гр. О уонна гр. С кинини күүһүлүү сатаабыттарын туһунан сайабылыанна суруйбут. Бэрэбиэркэ ыһтыллар.

Уопсайа 10 административнай боротокуол толоруллубут. Ол иһигэр кыра буруйу онгоруу — 1, саа регистрацията, учуокка турар кэмин тутуспат буолуу — 3, общественнай мистэлэргэ итирик сылдыһы — 5, административнай ыстараабы төлөөбөт буолуу — 1. ГИБДД салаатынан: 782 транспорт бэрэбиэркэлэммит, 65 боротокуол толоруллубут, итирик туруктаах суоппары тохтоотуу — 1, суол саахала — 1, штраф-стоянкаҕа туруоруу — 3.

Table with multiple columns containing obituary notices for various individuals, including names, dates, and family members.

Кылаабынай редактор В.Г. Касьянов
ОТДЕЛЛАР: редакторы солбуяааччы — 41496, хаһыаты тангыс — 41332, бухгалтерия — 41141, факс — 41141, 41496.

Тэрийэн таһарааччылар: СР Правительствота, «Энсиэли» хаһыат редакцията автономнай учреждение. Сибээс, информационнай технологиялар уонна маассабай коммуникациялар эйгэлэригэр кэтээн көрүүгэ Федеральнай сулууспа СР управлениетыгар 2012 с. олунньу 7 күнүгэр регистрацияламмыт нүөмэрэ — ШИ №ТУ14-0216. Сурукка ааккытын-суолугун, үлэтигин, дьэиэти аадырыһын чопчу ыйын. Редакцияҕа киирбит суруктар төнөрүллүбэттэр. Автор этэрэ хаһыат санаатыһын мэдди биер буолбат. «ЭНСИЭЛИ» - Нам уллуһун хаһыата. 678380, Саха Республиката, Нам уллуһа, Нам сэл., Заложной уул. 4. E-mail: Namtsy41141@mail.ru

«Энсиэли» хаһыат РИС талылына, таһылына уонна бэчээтиир сыһар бэчээттэннэ. Аадырыһа: Нам сэл. Заложная уул. №4 Формата А3. Кээмэйэ 2,5 бэчээт. Лица Көңүл сыананан атыһыланар Индекс — Р0005. Тираһа — 1504 Бэчээкэ илии баттаньытын графика — 12:00 ч. 13.11.2015 с. Бэчээкэ илии баттанна — 11:20 ч. 13.11.2015 с.